Наше Слово

РІК LXV № 34 (3289) ВАРШАВА, 23 СЕРПНЯ 2020 РОКУ
ЦІНА – зл. 4,00 zł (VAT = 8%) – CENA NUMER INDEKSU 366609

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК TYGODNIK UKRAINSKI UKRAINIAN WEEKLY
Інтернет-версія газети www.nasze-slowo.pl ISSN 0027-8254

Дмитро та Анатолій Безручки

У Варшаві відкрили сквер імені генерала Марка Безручка

13 серпня, у 100-ту річницю Варшавської битви, у польській столиці вшанували пам'ять генерала Армії Української Народної Республіки Марка Безручка, ім'ям якого нещодавно названо сквер в районі Воля. У події взяли участь родичі українського генерала, які приїхали з Києва.

«Цей воїн, свідомість та ідентичність якого чітко вказували на те, що був українцем, став одним із героїв польсько-більшовицької війни. Війни, яку ми, поляки, справедливо вважаємо одним із наших найбільших військових тріумфів», – сказав заступник мера Варшави Міхал Ольшевський. Він сподівається, що цей сквер добре послужить жителям Волі та всієї столиці і сприятиме увічненню пам'яті про міцні польсько-українські зв'язки та побудові дружби між нашими народами.

Крім представників місцевої влади, у відкритті скверу, який розташований між вулицями Яна Казімєжа та Всховською, взяли участь також посол України у Польщі Андрій Дещиця, представники польської та української інтелігенції і громадських середовищ, пластуни та гарцери.

Серед присутніх були теж представники органів державної влади, зокрема віцемаршалок Сейму Малґожата Ґосєвська, голова Канцелярії президента Кшиштоф Щерський, віцемаршалок Сенату Ґабріела Моравська-Станецька та сенатор Богдан Кліх, який є головою Комісії з закордонних справ та Європейського Союзу.

Присутні виступили із розповідями про Марка Безручка, також згадали, що український генерал спочив на Православному цвинтарі на Волі, який розташований поряд з нововідкритим сквером.

«Генерал Безручко, якому багатьом завдячує Варшава, може бути для нас зразком й у XXI столітті. Нехай це місце, яке від сьогодні матиме ім'я цього видатного полководця та друга Польщі, показує всім, чого Польща та Україна можуть досягти, коли вони разом», – зазначила Малґожата Ґосєвська.

Подібним чином висловився і голова Канцелярії президента. За його словами, це місце нагадуватиме, що війна 1920 року була часом, коли народилося «польсько-українське братерство зброї».

«Надії і мрії генерала Безручка, щоби вільна Польща була сусідом вільної України, збулися. Ми задоволені, щасливі і горді, що сьогодні на нашому південно-східному кордоні є вільна незалежна Україна. Польща завжди буде союзником України та підтримуватиме її у територіальній неподільності, безпеці і суверенітеті», – наголосив Кшиштоф Щерський.

Саме за цю сьогоднішню солідарність і підтримку Польщі, а також ініціативу появи скверу подякував посол України Андрій Дещиця. Український дипломат нагадав, що за його каденції у Варшаві з'явилися вже два українські місця. У 2017 року у варшавському районі Мокотів відкрито сквер імені Василя Стуса, а зараз на Волі – сквер імені Марка Безручка.

Нагадаємо, що відповідну постанову про такий спосіб вшанування пам'яті генерала Безручка 30 липня прийняли депутати столичного муніципалітету.

Присутній на відкритті скверу Ярослав Шостаковський, депутат від Громадянської коаліції у раді міста, яка була ініціатором проєкту, пригадав, що попри приналежність до різних політичних клубів, ніхто з міських депутатів під час голосування не був «проти».

Особливими гостями на події були родичі генерала – внук його двоюрідного брата Анатолій Безручко з сином Дмитром. Як розповів 67-річний пан Анатолій, в дитинстві він ходив до радянської школи, де чув про «петлюрівських бандитів». Його батько, який помер у 1981 році, боявся розповідати про свою сімейну історію, і тільки тітка Катря, що жила до 1993 року, розказала, що її дядько був одним із найвідоміших «петлюрівських бандитів», який захищав Польщу від більшовиків.

«Я жив у Маріуполі (недавно сім'я переїхала під Київ, там добудовує дім, – *ред.*). Туди втекла моя родина від сталінських репресій, бо у великому місті було легко сховатися від НКВС. Сьогодні на відстані 14 км від Маріуполя проходить лінія фронту. Це відбувається також тому, що я багато років не знав, ким є мої родичі. Тепер ми бачимо руйнування та страждання, які може спричинити мовчання», – сказав Анатолій Безручко.

Під час відкриття були присутні представники Громадської ініціативи догляду за могилами воїнів Української Народної Республіки у Варшаві. Саме вони в лютому цього року подали заяву щодо скверу до голови міської ради Варшави. Її лідер Юрій Рейт подякував тим, хто підтримав ідею відкриття скверу імені українського генерала, зокрема представникам відповідних інституцій та установ. Також він зазначив, що молоде покоління поляків та українців повинно дбати про солідарність і союз двох народів. До речі, саме молодь виступає ініціатором акції «Полум'я братерства», у рамках якої 14 серпня о 18:00 польські та українські скаути в кількох десятках польських міст одночасно запалили на могилах бійців Української Народної Республіки лампадки. ■

Павло ЛОЗА
Фото автора статті

eprasa.pl 3b72ff74db

ПОДІЇ

У Варшаві вшанували воїнів Української Народної Республіки

14 серпня польські парламентарі, політики, військові, громадські діячі, духовенство, гарцери та пластуни вшанували пам'ять союзників Польщі у війні 1920 року з більшовизмом, які поховані на Православному кладовищі на Волі у Варшаві.

У спільній молитві, яку очолив гайнівський єпископ Польської автокефальної православної церкви о. Павло Токаюк, взяло участь духовенство православної церкви, римо-католицького і євангельського костелів. Після цього квіти до пам'ятника борцям за волю України поклали віцемаршалок Сейму Малґожата Ґосєвська, міністр Канцелярії президента Войцєх Колярський, міністр сільського господарства Ян Кшиштоф Ардановський, посол України у Польщі Андрій Дещиця, голова Управління у справах ветеранів та жертв репресій Ян Каспшик, заступник директора архіву Інституту національної пам'яті Маріуш Жулавнік, представник Міністерства національної оборони Польщі тощо.

Ян Каспшик, згадуючи військові дії 1920 року, зазначив, що двоє союзників – Юзеф Пілсудський та Симон Петлюра – вміло поставили діагноз загрозі, якою були більшовики.

«Вони досконало знали, що вогонь більшовицької революції запалить не лише Україну та Польщу і якщо не буде встановлено спільний бар'єр радянським планам, вся Європа втопиться у морі крові», – сказав голова Управління у справах ветеранів та жертв репресій. Він наголосив, що якби не спільні дії Пілсудського та Петлюри, Європа виглядала би зараз зовсім по-іншому.

«Ми переконані, що сьогодні ми би не стояли і не віддавали шану тим, кому завдячуємо волею. На минулому і добрих прикладах з минулого мусимо будувати сучасні та майбутні відносини», – додав Ян Каспшик.

Зі свого боку посол України у Польщі зазначив, що пам'ять про польсько-український союз та петлюрівців в рядянські часи була не лише невідомою, але й забороненою.

«Те, що ми відроджуємо пам'ять про нашу спільну перемогу, охороняє Україну та Польщу. Бо напевно переможемо усе, якщо ми разом», – сказав Андрій Дещиця та подякував за сьогоднішню підтримку поляків у боротьбі з російською агресією.

«Сто років тому українці боролися за Польщу. Сто років опісля Польща підтримує Україну в її прагненні бути суверенною державою в тих кордонах, які визнала міжнародна спільнота», – наголосив український дипломат.

На честь борців за волю України – старшин і козаків Армії Української Народної Республіки – на кладовищі пролунав почесний салют.

Присутні на врочистості відвідали на цвинтарі два козацькі меморіали, де розташовано біля ста могил. Сьогодні вони повністю відновлені та відремонтовані. Вже кілька років цим опікується Громадська ініціатива догляду за могилами воїнів Української Народної Республіки у Варшаві на чолі з Юрієм Рейтом. Українці з Варшави разом з гарцерами та пластунами поставили лампадки біля двох пам'ятників на меморіалах.

На події були також Анатолій Безручко та його син Дмитро – нащадки генерала Марка Безручка, який похоронений тут же, на вольському кладовищі. Гості з України поклали квіти до могили свого родича. ■

Павло ЛОЗА

Фото автора статті

ПОГЛЯДИ

«Вдячні поляки поставили йому пам'ятник, а на батьківщині нема жодного»

ІГОР ІСАЄВ,
головний редактор порталу PROstir.pl

У Варшаві відкрито сквер імені генерала Марка Безручка, захисника Замостя від Конармії генерала Будьонного. На відміну від Польщі, його батьківщина все ще повертає пам'ять про свого земляка.

Родич генерала – Анатолій Безручко, який був присутній на відкритті скверу, розказав, що не усвідомлював, ким був його двоюрідний дід. Родина знала, що є якась таємниця про дідуся, проте його батько до кінця життя боявся розповісти сімейну історію, оскільки «це було б великою помилкою» з точки зору майбутнього дітей.

У 30-х роках родина Безручків втекла від сталінських репресій з рідного Токмака, що на Запоріжжі, до Маріуполя – там будувався «Азовсталь», величезний промисловий заклад, і там можна було сховатися від НКВС (Народний комісаріат внутрішніх справ СРСР, рос. – НКВД). Тільки після проголошення незалежності України правду Анатолієві Безручку відкрила тітка Катря.

Під час урочистості він підкреслив, що разом з місцевим краєзнавцем Олександром Лінчуковим намагається повернути пам'ять про свого пращура на його малій батьківщині. З 2003 року вони організовують у Токмаку громадські «безручківські читання» та конференції. Завдяки матеріалам із цих заходів інформація про відомого земляка з'являється в місцевій пресі і збірниках.

Проте робота кількох громадських діячів не активізує місцеву владу. В Україні є вулиці та проспекти імені Марка Безручка – у Вінниці, Рівному і Києві, але не на його батьківщині. Тут ще донедавна були вулиці Будьонного, з яким воював Безручко. У рамках декомунізації у Дніпрі її перейменували на Данила Галицького, а в Запоріжжі – на Світлу. У Сімферополі, Севастополі, Луганську і Донецьку вулиці Будьонного далі існують, причому в Луганську – це одна з головних артерій міста, а в Донецьку – центральна вулиця цілого Будьонівського району. Декомунізація не повернула ім'я Безручка на його батьківщині – Запоріжжя вирішило змінити назви своїх вулиць на історичні або нейтральні (типу Світла, Темна, Напівсолодка). У Дніпрі частково пошукали місцевих героїв, хоч до Безручка не дійшли, а частково вирішили перенести до себе галицький канон – звідси на мапі міста з'явилися імена Данила Галицького чи Андрія (не Андрея) Шептицького – колишня Карла Маркса, також тут голосно обговорювалася вулиця Степана Бандери.

Такий бардак пам'яті досить показовий у степовій Україні, хоча він свідчить не тільки про проблему, але також про те, що процес триває і триває пошук. У локальному довіднику «Міста та села Запорізької області», у томі, що присвячений Токмаку, можна прочитати розлогий і патетичний матеріал, присвячений Маркові Безручку, – поряд із такими ж патетичними одами радянським героям-токмачанам. У цьому ж краєзнавчому виданні 2015 року є речі, котрі взаємно виключаються. У невеликій статті саркастично і недвозначно кидається камінь у бік Польщі: «„Вдячні" поляки привласнили собі цю перемогу Української Армії, охрестивши її „чудом над Віслою"». А далі йде досить самокритичне речення: «Вдячні поляки, цінуючи подвиги Марка Безручка в 20-му році та пам'ятаючи, хто врятував їх від Будьонного, встановили йому пам'ятник [ідеться, ймовірно, про пам'ятник воїнам Української Народної Республіки загалом, окремо генералу Безручку немає, – *прим. авт.*]. На батьківщині ж героя немає жодного». Тут уже поляки є вдячними без лапок і сарказму.

З довідника можна також дізнатися, що «вперше про долю свого сина токмацька земля довідалася 10 жовтня 2000 р., коли газета „Таврія" надрукувала матеріали доцента Тернопільського технічного університету Михайла Романовича Петрика. З кінця 80-х років XX ст. він веде пошук матеріалів про найвиразніших представників української еліти і подвижників нації. Слід зазначити, що в офіційних (навіть найновіших) підручниках з історії України інформація про нього відсутня».

Ми бачимо, як на наших очах місцева пам'ять і герої степової України вертаються додому, зробивши величезний гак через Польщу і Галичину. Мовчання можна переламати. Для цього потрібна терплячість, витримка і добрий піар. Акція «Полум'я братерства», що народилася в польсько-українських середовищах Польщі, розширюється все далі на схід України. Туди, звідки походила величезна кількість еліти Української Народної Республіки. Туди, де й сьогодні вирішується доля всієї Європи. ■

eprasa.pl 3b72ff74db

ПОДІЇ

Петриківський розпис у Слупську

Зображення квітів, звірів, людей у насичених жовтогарячих, червоних, блакитних, зелених кольорах – унікальну техніку петриківського розпису, якою здавна славиться Україна, освоїла ужгородська художниця, яка нині живе в Ґданську, Марта Зварич.

– Петриківським розписом я займаюся ще з часів художнього ліцею, який закінчила в Стрию, – каже Марта Зварич. – Саме там я зустріла майстриню, яка походила з самої Петриківки. А після закінчення Закарпатської академії мистецтв я почала, як кажуть мої колеги, поєднувати «в еклектичній манері» живопис з петриківським розписом. Тобто поєднувати дві дуже кольорові та насичені техніки: живопис мастихін та петриківський розпис.

За словами художниці, обраний нею вид малювання не обмежує майстра ні в матеріалах, ні в техніці, оскільки «петриківку» можна сполучати з іншими галузями мистецтва. Нині петриківським розписом оздоблюються також інтер'єри та предмети побуту: ложки, тарелі чи скрині. Художниця також розписує традиційні предмети: тарілки, дошки та горщики.

– Помор'я – це багатокультурний край, тут можна познайомитись з німецькою, кашубською, татарською, білоруською, російською чи українською культурами, – розповідає далі Марта Зварич. – Тому я вирішила за допомогою майстер-класів та навчальних лекцій показувати місцевим жителям іншу сторону України, а саме «замкнуту в петриківському мистецтві». Люди з самого початку були зацікавлені, оскільки це для них щось нове. Особливо всім сподобалися техніки писання пальцем чи малювання «кошачкою», тобто пензлем з шерсті кота.

Великі мазки зазвичай робляться пальцем, а «кошачкою» – прописні елементи.

Петриківський розпис Марта Зварич полюбила насамперед тому, що він походить від самих коренів української традиції, тобто з часів козацтва. Крім того – за колористику та цікаві техніки.

– Я просто люблю традиції, народний стиль, народне примітивне декоративне мистецтво, – зізнається майстриня. – Мене приваблює традиційна сторона петриківського мистецтва, яка має свої канони та закони, але з другого боку, не має чіткого шаблону. Цей розпис дозволяє розширювати гаму кольорів та орнаментів – обирати птахів, звірів, людей чи пейзажі.

Минулого року щоденна газета «Dziennik Bałtycki» номінувала художницю на звання Людина року-2019 у категорії «Культура»: за «особливу художню інтуїцію, креативність, талант до малювання петриківського розпису на речах повсякденного вжитку, зокрема, тарілках, горщиках, а також на одязі й аксесуарах». У конкурсі Марта Зварич зайняла друге місце.

– Для мене номінація була дуже важливою, оскільки на Помор'ї живе багато митців, які роблять цікаві речі, – каже художниця. – Тому приємно, що виділили саме мене. Найважливіше, однак, щоби петриківський розпис побачило якнайбільше людей. Я хочу об'єднувати зацікавлених навколо «петриківки», і робити все для того, аби польська та українська культури зближувалися, аби ми любили одне одного. Мистецтво, як і любов, завжди об'єднує людей.

Виставку картин Марти Зварич у Слупському осередку культури можна було подивитися до 5 серпня. ■

Анна ВІННИЦЬКА

Фото надане Мартою Зварич

20-те «Салезіанське літо» в Перемишлі – музика між сходом та заходом

Вже у двадцятий раз перша половина серпня у сфері культури в Перемишлі проходить під знаком хорових та органних концертів в рамках «Салезіанського літа». Ця музична подія відноситься до традиції Салезіанської органної школи, яка діяла в Перемишлі з 1916 року. Нині захід об'єднує перш за все любителів класичної та давньої музики в цьому регіоні. Організаторами події є Парафія отців Салезіанів у Перемишлі та Центр культури та науки «ЗАМОК».

Цьогорічний ювілейний захід, що проходить під назвою «Між сходом та заходом», показує широкий культурний діапазон впливів на польську музику творів зі сходу та заходу Європи. Фестиваль є також простором численних презентацій давньої музики, в його рамках відбуваються органні концерти, ораторія, камерні та хорові концерти. Слід згадати, що цього року «Салезіанське літо» вперше проходить у партнерстві з Перемиським відділом Об'єднання українців у Польщі та Народним домом.

13 серпня в Народному домі відбувся камерний концерт, в якому взяли участь Івона Любович (сопрано), Лілянна Ставаж (клавесин), Гжегож Лялек (скрипка), Якуб Косцюкевич (віолончель).

Серед насиченої програми заходу варто було також звернути увагу на концерт, який пройшов 19 серпня у греко-католицькому кафедральному соборі Івана Хрестителя в Перемишлі, де виступали, зокрема, «Крайка» та перемиський кафедральний хор УГКЦ під диригуванням Ярослава Вуйціка.

Вхід на усі заходи був безкоштовним. ■

Кася КОМАР-МАЦИНСЬКА

ОСВІТА

Кому робочий зошит з українознавства?

Міністерство національної освіти Польщі (МНО) збирає інформацію про кількість дітей з I-III класів початкової школи, які б хотіли мати робочий зошит з українознавства «Подорож Україною». Зокрема його можна використовувати в пунктах навчання української мови, оскільки він об'єднує інформацію з різних предметів.

Зошит розроблено для I-III класів, але його можна використовувати й в інших класах. Він призначений лише для одного учня. Дитина в ньому пише, малює, клеїть тощо. Автори рекомендують замовляти якнайбільше зошитів, беручи до уваги те, що приходять нові учні.

Зараз не відомо, скільки осіб хоче мати такий зошит. Інформацію збирає МНО через кураторії освіти, які направили відповідні запити до директорів шкіл. Залишилося мало часу, бо збір відомостей завершується.

– Ми зараз поза цим процесом, просто рушила відповідна адміністративна процедура, – зазначає Марко Сирник, голова ради фонду «Просвіта». – Хоча ми дещо розповсюдили цю новину для вчителів, зокрема у фейсбуці. Я заохочую освітян користуватися сайтом osvita.org.pl та фейсбук-сторінкою нашої організації (www.facebook.com/prosvitiana), де є вся потрібна інформація.

Це тільки перша частина комплекту зошитів, авторами якої стали Марко Сирник, Наталя Богданець та Олена Лінік. Зараз готується зошит для IV класу, а загалом планується випустити 8 таких видань. Як зазначає голова ради фонду, у цих зошитах хочуть представити всю Україну, а останній номер буде про українство в Польщі.

– У пропозиції до Міністерства освіти ми вказали, що з різних міркувань рекомендуємо видати 10 тисяч примірників, – продовжує представник фонду. – З економічної точки зору так виходить найдешевше. Зошит одноразового вжитку, при меншій кількості це означає потребу додаткового друку. Хоча він передбачений для I-III класів початкової школи, але буде використовуватись й у старших класах.

Слід сказати, що 12 серпня до фонду «Просвіта» надійшов лист з МНО, в якому вказані умови видання зошита, який має з'явитися до 30 листопада 2020 року. У ньому є питання про майнові авторські права та низку інших.

– Як ми розуміємо, розпочався момент цінових переговорів, – каже Марко Сирник, який підкреслює, що не можна говорити про успіх проєкту, оскільки договору з міністерством поки що немає.

– Прошу взяти до уваги, що цей процес триває вже 4 роки, – наголошує він, – з моменту, коли при фонді утворили групу авторів підручників, до якої запросили вчителів з Польщі та фахівців з України. І ця група працює. Хоча люди, які увійшли до неї, не до кінця уявляли, який шлях чекає на них.

Автори проєкту надіслали декілька запитів до польських видавництв.

– То була радше спроба представити це як можливий бізнес, – пояснює представник фонду «Просвіта». – Зацікавлення не було. Тоді ми залучили друзів в Україні. Спрацювало. Отже, є модель, яка може ефективно діяти, є люди, які готові працювати. Зараз все в руках Міністерства освіти.

У команди проєкту вже є видавничий план. Так, в наступному році фонд хоче видати зошит з українознавства №2, хрестоматію віршів для дітей, «Словничок» Славки Кобилко з Ґіжицька. До кінця 2021 року члени фонду хочуть направити до МНО підручник і зошити вправ до цього підручника для I класу початкової школи. І згодом наступні класи – підручник та зошити вправ до нього. Команда працює вже над підручником і зошитами для II класу. Як зазначає голова ради організації, підручники ще потребують позитивної рекомендації спеціалістів від Міністерства національної освіти.

– Отже, тут шлях не такий складний, просто довший, – каже Марко Сирник. – А взагалі наші підручники особливі: тут вказані наші школи, пункти навчання, є фотографії наших учнів з Польщі. Це наш підручник, для наших дітей і з нашими дітьми.

Автори проєкту наголошують, якщо не буде замовлень на робочий зошит з українознавства «Подорож Україною», не буде змоги робити наступні.

Павло ЛОЗА

Фото з фейсбук-сторінки Марка Сирника

eprasa.pl 3b72ff74db

30-ліття ОУП

«До кінця світу і ще на один день довше»

Наталія Кравчук дещо про історію «Нашого слова»

Упродовж 30 років діяльності Об'єднання українців у Польщі тижневик «Наше слово» був і надалі є невід'ємною складовою цієї організації. Але витоки видання навіть давніші, адже наступного року редакція відзначатиме своє 65-річчя. Історію «НС» можна поділити на два етапи. Перший з них пов'язаний із Українським суспільно-культурним товариством. До 1990 року тижневик був «органом Головного правління УСКТ», згадка про це була навіть у віньєті часопису (так звана „шапка", де записані назва видання, номер, дата і тд). Редакція підпорядковувалася компартійному видавничому комплексу «Prasa-Książka-Ruch», який видавав також газету Польської об'єднаної робітничої партії «Trybuna Ludu».

Тодішнє життя «Нашого слова» можна описати як своєрідний «матч» із органами державної цензури в умовах політичних настанов лідерів УСКТ. Правила цієї гри – чи радше їхня відсутність – полягали у тому, хто кого перехитрить. Один зі способів був такий: цензорам показували радянські видання, скажімо, «Кобзаря», де за «відлиги» друкувалися вірші, заборонені вже у часи Леоніда Брєжнєва (і таким чином ті твори, які були заборонені в Радянській Україні вдавалося надрукувати в «НС»). Кожен випуск тижневика був проштампований іменним значком відповідального цензора. Однак редакторам вдавалося «пропхнути» на сторінки тексти, наприклад, українських дисидентів. Саме через це радянські митники у Бресті не раз вилучали примірники «Нашого слова» в людей, що їхали до Києва.

Наступний період в житті тижневика настав після створення Об'єднання українців у Польщі. Знаковою подією, яка супроводжувала політичні зміни 90-х років, була ліквідація цензури – це вивільнило «НС» із ідеологічних комуністичних шорів. На ламах видання з'явилася сторінка «Свідчення», де публікувалися розповіді очевидців трагічних подій 1940-х років, а також пізніших репресій, зокрема діяльності Центрального табору праці в Явожні.

«Наше слово» було присутнє на всіх головних культурних заходах ОУП, на сцені встановлювали рекламний банер тижневика.

Як і інші видання, «Наше слово» підпорядковувалося правилам вільного ринку. Державні субсидії, за словами головних редакторів, «не дозволяли померти, однак не гарантували гідного життя та розвитку». Потенційні рекламодавці під час переговорів питали: «А який у вас тираж?». Почувши відповідь, казали на прощання: «Будемо на зв'язку».

Сьогодні ми також дякуємо нашим передплатникам та розповсюджувачам – від вас багато в чому залежить достойний рівень тиражу, а тим самим – і подальша доля тижневика. І пропонуємо увазі читачів погляд на минуле ОУП та «Нашого слова» багаторічної співробітниці редакції, колишньої заступниці головного редактора, тепер членкині редколегії, редакторки «Лемківскої сторінки», авторки статей та коректорки Наталії Кравчук. (ОЛ)

Наталія Кравчук:

Перші переміни

Отже, 1990 року все змінилося: кооператив «Prasa-Książka-Ruch» ліквідували. Чи стало краще? Чесно – абсолютно ні, бо ОУП мало мінімальні дотації, призначені на культурну діяльність, а тут неочікувано ще додалися видавничі зобов'язання. Чільне керівництво редакції бачило тоді інший вихід: орієнтуючись на приклад білоруської «Ніви», хотіли обрати самостійну дорогу функціонування, але з державними дотаціями, які би приділялися безпосередньо «Нашому слову». Унаслідок різних бачень двох сторін – редакції та Об'єднання – спочатку один головний редактор, а через два роки його наступник та секретар, а також один із журналістів написали заяви про відставку. Ми переживали через це, адже в редакції роками люди самовідданою працею, вкладаючи час і серце, вдосконалювали свої професійні навички, а тут раптом вони звільняються. На мою думку, достатньо було терпляче вислухати одне одного та дійти згоди і порозуміння щодо змісту. Бо ж усі працювали для спільної ідеї — розвитку українства у Польщі.

У середині 90-х Головна управа ОУП підготувала для редакції статут, який схвалила Головна рада. Мабуть, з огляду на скрутну фінансову ситуацію, нам тоді ліквідували надбавку за стаж праці (1% від зарплати за кожен рік). Ми були дуже розчаровані, адже більшість пропрацювала двадцять і більше років. Далі через нові трудові договори усіх звели до статусу працівників, таким чином ліквідувавши журналістам 6-тижневу відпустку. Про квартальні премії теж можна було забути. Усі це розуміли, але найбільше постраждали адміністративно-технічні працівники. Журналістам було дещо легше, адже вони отримували гонорари за авторські статті.

У нас не було бунтівного настрою, бо ж усе одно виникали думки: «Адже я працюю для ідеї, не задля грошей...».

А роботи було чимало. П'ять робочих днів ми призначали на редагування матеріалів, які були написані від руки та надходили до редакції звичайною поштою. Шеф-редактор розподіляв їх серед нас залежно від того, хто за яку тематику відповідав. Особливо виснажували нас об'ємні тексти, написані «мачком» (нерозбірливим почерком), дрижачою старечою рукою – спомини літніх людей. Їх треба було просто писати заново – також від руки – адаптуючи до об'єму сторінки газети. Потім двоє друкарок перенабирали це, а ми знову прискіпливо вичитували – чи ніхто нічого не пропустив або не викривив. Сьогодні працювати легше, адже тексти надходять на електронну пошту, а інформацію, необхідну для написання статті, часто можна знайти в інтернеті.

У суботу та неділю ми часто їздили (поїздом II класу) у відрядження – на культурно-освітні заходи, що проходили у різних регіонах. Організатори чекали на когось із Варшави, бо це свідчило: ми бачимо та цінуємо працю громадських діячів. Ночами ми «теліпалися» у потягах, аби в понеділок бути на роботі. Ніхто не нарікав, бо розумів специфіку праці редакції. Більше того, ми усвідомлювали, що це – наша місія перед громадою.

Хочу зауважити також: на роботу в «НС» з часом приходили молоді люди з журналістською освітою, і статті ставали якіснішими. З роками наші з ними дороги з різних причин розійшлися. Бувало, що, не маючи у Варшаві даху над головою, вони не могли забезпечувати себе на скромну зарплату. Існувало й інше ускладнення: у столиці не можна було отримати прописку (meldunek). Тому журналісти «НС» мусили шукати знайомих, що жили неподалік Варшави і могли би їх у себе прописати, бо це було однією з вимог для підписання трудового договору. Тільки за моєю адресою протягом кількох років «проживало» 13 людей!

Поява комп'ютерів стала новим викликом для керівництва редакції. Спочатку нову техніку вивчав секретар; машиністок (друкарок, що набирали текст) відправляли на курси, а тодішня технічна редакторка сама ретельно та наполегливо освоювала функції цього чуда техніки. Неможливе ставало можливим.

«Наше слово» сьогодні

Видавцем «Нашого слова» уже 30 років є Об'єднання українців у Польщі. Воно забезпечує нас необхідною технікою та кадрами, виплачує зарплату та гонорари. Нині тут працюють переважно молоді люди з України з професійною підготовкою. Думаю, що наші статті, проблеми, які ми порушуємо, відповідають очікуванням усіх наших читачів. Насамперед треба сказати, що завдяки новим медіа, зокрема електронним виданням, й оперативності молодих журналістів у газеті щотижня друкуються актуальні репортажі та інформація з Польщі й України.

Майже від початку існування «Нашого слова» з нами є видання для дітей «Світанок» та «Лемківска сторінка». Бувало, що вона переживала кризові періоди, але тепер її рятують відомі серед лемківського організаційного та літературного кола люди середнього покоління. Бракує, утім, молодих дописувачів.

7.

Редакційний колектив проводжає на пенсію головного редактора Мирослава Вербового (2007 рік)

eprasa.pl 3b72ff74db

УКРАЇНА

Жінки співають

Українська музична сцена – прогресивна, креативна і сучасна, вона динамічно розвивається, і жінки, здається, там – невимушений каламбур – грають першу скрипку. Вони перемагають на Євробаченні, їхні кліпи збирають рекордну кількість переглядів, нові обличчя з'являються дуже швидко. І якщо ви знаєте тільки українських зірок останнього п'ятиріччя, як-от ONUKA, KAZKA чи Jerri Heil, то час познайомитися і з новими виконавицями.

Alyona alyona

Я тобі не Фатіма, не саджай мене в клітку,
Не вдягай на мене паранджу, не ламай квітку.

Неконвенційної зовнішності вчителька з сільського дитячого садочку з-під Києва приголомшливо увірвалася на музичну сцену і стала сенсацією українського репу. Вона наслідує світові хіп-хоп тренди, читає про актуальні речі, знімає кліпи в стилі укрреалізму й антигламуру та їздить з гастролями по Європі. Про неї пишуть українські та закордонні медіа (Vogue, Independent, New York Times), а її відеокліпи, колоритні, провокативні, гумористичні, збирають мільйони переглядів на ютубі. У творчості співачки інколи піднімаються важливі питання, наприклад, протидія булінгу («Булінг»), а інколи її кліпи просто наскрізь хуліганські («Дикі танці»).

Alyona alyona (справжнє ім'я Альона Савраненко) писала і читала реп-тексти вже не перший рік, але відомою стала лише у 2018-му, коли випустила відеокліп «Рибки». З цього моменту почався її стрімкий підйом, вона полишає роботу у дитсадку, записує нові кліпи і диски, працює у колаборації із зірками української сцени – з Джамалою, наприклад, вони випустили вже дві пісні: «Забирай» та «Жалі». У 2020 році співачка підписала контракт з польською студією звукозапису Def Jem Polska, де вона є єдиною українкою. Останній її кліп «Тихо діти сплять» вийшов у липні 2020-го – в ньому Alyona alyona привертає увагу до екологічної кризи на планеті.

СТАСІК

Ти ж хотів землі цієї,
Тож тепер змішайся з нею,
Станеш сам моєю землею.
Спи!

Киянка Анастасія Шевченко, відома як СТАСІК, з 15 років грала в театрі «Дах», була активісткою Євромайдану, а коли розпочалась війна, пішла на фронт, де стала стрільчинею-санітаркою. Після повернення додому працювала телеведучою на телеканалі «UA:Суспільне». У 2016 році випустила перше музичне відео «Через хміль», але найбільшу популярність їй принесла «Колискова для ворога» (2019).

«Колискова» – це дуже сильне, зачаровуюче-страшне відео, де занадто коротко стрижена дівчина у білому довгому сарафані, як у савані, співає про те, що українська земля готова гостинно поглинути в себе солдата-загарбника, що прийшов за цією землею. Це політичне висловлювання, акція-перфоманс, шаманське камлання, біль і переживання травми війни, а одночасно і погроза кожному, хто прийде до нас з мечем. Кліп за перші два тижні зібрав 500 тисяч переглядів на ютубі. Ще у молодої співачки вийшли треки «Ніж» та «Бій з тінню» у ще більш експериментальній, театралізованій стилістиці.

Аліна Паш

Ой, пустіть, мій татку добрий
Музика там грає файно, йо?
Уже всі звізди зазорялись,
Чека на мене там Іванко.
Кучері крутила, щоб усім любилась,
Сведер червоненький мамчин у ня,
Швари широченькі, щоб була файненька.

Народилася на Закарпатті, брала участь у численних пісенних фестивалях, стала фіналісткою відомого вокального шоу на українському телебаченні «Х-Фактор». У 2019-му заспівала гімн України в стилі реп на Майдані, коли президент Володимир Зеленський організував сучасне, оновлене шоу на День Незалежності.

Вона стартувала у 2018 році з треком Bitanga, в якому поєднався реп і закарпатський фольклор. У 2019-му вийшов її альбом Pintea. Його перша частина «Гори» є продовженням етнічного амплуа артистки, а в другому («Місто») звучить російська, грузинська, румунська, французька та інші мови. Як зазначила сама співачка, першу частину альбому вона присвятила своєму рідному карпатському селу, а другу – Києву. У своїх творах вона поєднує ламані біти сучасної електронної музики, техно, хіп-хопу з фолк-мелодикою, також у кліпах використовує національні костюми. Аліна Паш співпрацює з іншими українськими виконавцями, зокрема записала спільний трек з Aloyna alyona і ще один – з Pianoboy.

SHY

Кожна із тих провин мовить до мене в снах.
Серед холодних стін так не лякає страх,
Як сльози в твоїх очах.

Олександра Карягіна, дівчина-бард, переселенка з Донбасу, що має псеводнім SHY, брала участь в телешоу «Х-Фактор» і стала одним з відкриттів останнього року в українській музиці. Кришталевий вокал, сучасний звук та неймовірно красива лірика – це те, що робить особливою цю артистку, що співає в стилі інді-смарт-поп.

Перша пісня «Колискова» записана нею ще у 2017 році, але зліт співачки починається лише у 2019-му, коли виходить її дебютний професійний кліп «Не дивись», який зворушує та зачаровує повільними ніжними ритмами. У 2019-му теж презентується відео на пісню «Цілуй мене», легку, грайливу та дзвінку. Відеокліп був записаний разом з відомим українським гуртом Pianoboy і швидко набрав майже 2 млн переглядів на ютубі. Того ж року вийшла динамічна та ритмічна пісня «Ти мовчиш» та її англомовний відповідник «Say something». Однак дівчина презентує не лише розважальний контент – наприклад, у її щемливому відеокліпі «Повернись», показано дітей, які живуть без батьків. Візуальний ряд цього кліпу – чорно-білі фотографії сиріт, що дивляться прямо в серце глядачу.

Легкість та грайливість, чуттєвість та ніжність, сором'язливість та драйв – все це дивним чином поєднує в собі SHY. ■

Фото з фейсбук-сторінок виконавиць

ПУЛЬС УКРАЇНИ

Україна не довіряє результатам виборів у Білорусі та стурбована жорстокістю білоруських силовиків. Про це йдеться у заяві Міністерства закордонних справ України: «МЗС України констатує, що офіційно оприлюднені результати виборів президента Республіки Білорусь не викликають довіри в білоруському суспільстві. Ми загалом поділяємо позицію, висловлену Європейським Союзом щодо виборів в Білорусі. Україна надзвичайно занепокоєна випадками необґрунтованої жорстокості правоохоронців щодо громадян, які беруть участь у протестах, представників ЗМІ та іноземців. Розраховуємо, що звільнення з-під варти частини затриманих стане початком діалогу влади з громадянським суспільством з метою пошуку компромісів. Закликаємо керівництво Білорусі не допустити подальших переслідувань за політичними мотивами своїх опонентів і тих громадян Білорусі, які вийшли на вулиці міст продемонструвати свою позицію, а також ретельно розслідувати усі факти неправомірного застосування сили проти мирних протестувальників. Україна вважає Білорусь особливо близькою країною і готова докласти усіх зусиль, щоб допомогти їй пройти цей складний етап без ослаблення суверенітету, врегулювати кризу з дотриманням основоположних прав і свобод громадян».

Єврокомісія затвердила кредитну програму для України на 1,2 млрд євро. Меморандуми підписані з Албанією, Грузією, Йорданією, Косово, Молдовою, Чорногорією, Північною Македонією та Україною. Угоди є частиною пакету на 3 мільярди євро, покликаного допомогти країнам-партнерам обмежити економічні наслідки пандемії коронавірусу. Нагадаємо, 23 липня Україна підписала меморандум з Євросоюзом про отримання макрофінансування. Віцепрезидент Європейської комісії Валдіс Домбровскіс заявив, що перший транш у розмірі 600 млн євро Україна може отримати до кінця року за умови виконання деяких умов, серед яких – проведення нової судової реформи, реформування податкової та митної адміністрації, ліквідація податкової міліції.

Генпрокурор Ірина Венедіктова підписала подання до Вищої ради правосуддя щодо відсторонення суддів Окружного адмінсуду Києва (ОАСК). У документі мова йде про відсторонення від посад семи суддів, підозрюваних в спробі захоплення влади, включаючи голову суду Павла Вовка. Підозри ґрунтуються на вивченні аудіозаписів розмов у кабінеті Вовка, частину яких було опубліковано в 2019 році. 17 липня суддям було оголошено підозри, у будівлі суду відбулися обшуки, а фігуранти розслідування одночасно пішли у відпустку. В ОАСК заявили, що їх не можна допитати, бо це буде порушенням їхнього конституційного права на відпочинок. Також судді ОАСК поскаржилися президенту Володимиру Зеленському на тиск «політиків, грантових активістів і лояльних до них медіа». 11 серпня фігурантів справи оголошено в розшук. Нагадаємо, у липні минулого року під час обшуків в ОАСК були виявлені записи, що свідчать про втручання суду в роботу Вищої кваліфікаційної комісії суддів. На них людина з голосом, схожим на голос Вовка, дає вказівки адвокатам і суддям, як «вирішувати питання» з комісією.

В опитуваннях щодо нового міського голови лідирує чинний мер Києва Віталій Кличко, у передвиборчу гонку включився Сергій Притула, шоумен та волонтер. За даними Центру Разумкова, який проводив дослідження 27 липня – 2 серпня, якби найближчим часом проходили вибори київського міського голови, то найбільшу підтримку виборців отримав би дійсний мер Віталій Кличко (за нього готові проголосувати 36% усіх опитаних, або 41% тих, хто готовий взяти участь у виборах і визначився, за кого з кандидатів голосуватиме). За ним йдуть: бізнесмен Андрій Пальчевський (відповідно 8% і 9%), колишній голова Київської міської адміністрації Олександр Попов (7% і 8%), Ірина Верещук від партії «Слуга народу» (5,5% і 6%), Сергій Притула від партії «Голос» (5% і 5,5%), колишній голова Служби безпеки Ігор Смешко, що балотувався у 2019-му в президенти (4% і 5%), колишній мер міста Олександр Омельченко (3% і 4%), ексдепутат та колишній член «Партії регіонів» Михайло Добкін (3% і 3%), ексдепутат Олексій Гончаренко, колишній член «Партії регіонів» і нинішній – партії «Європейська солідарність» Петра Порошенка (3% і 3%) тощо.

Сторінку підготувала Тетяна ДАНЮЧЕНКО

eprasa.pl 3b72ff74db

ІНТЕРВ'Ю

Від «Мандрів» до «The Ukrainian Folk»:

30-літня історія фолк-рок-гурту

Історія гурту «The Ukrainian Folk» – це різні назви, учасники та життєві вибори. Змінювався й музичний стиль. Але вже 30 років гурт незмінно приваблює любителів українського фолку та народних пісень.

«Зоря» та початок діяльності

На початку 90-х головною публікою «The Ukrainian Folk» були українці Вармії та Мазур. Нині гурт запрошують у різні польські міста, а також у Європу та Канаду. Вони виступали на відомих фестивалях, підтримують благодійні акції, знімались на телебаченні, брали участь у талант-шоу. Останнім часом багато концертували у Південній Польщі, а також і далі виступають на найбільших українських заходах. Минулого року випустили платівку «За потоком» та кліпи до пісень «Ой любив» та «Зоря». Якщо головне у першій – це забава і гарний настрій, то друга – глибоко зворушлива. Вона присвячена українським воїнам. Пісню написав і заспівав із «The Ukrainian Folk» український музикант Юрій Рокецький. Зйомки до кліпу відбувалися в Польщі та Україні. У цьому творі помітно також, що з новим матеріалом в гурті став міцнішим рок-компонент.

Цього року «The Ukrainian Folk» хотіли зібрати свою музичну сім'ю і відсвяткувати ювілей, але коронавірус змінив плани. Захід мав відбутися у Ґурові-Ілавецькому. Містечко, як і місцева українська школа, стало життєвою і творчою базою гурту після переїзду перших музик зі Львова. Нині в «The Ukrainian Folk» зустрічаються три різні покоління. Найстарших – зачинателів – репрезентують Мирон Мацьопа та Орест Ортинський, які розповіли про деякі сторінки з історії гурту. Варто підкреслити, що в їхній долі віддзеркалюється й успішна співпраця українців з Польщі та України.

Початок діяльності: заборонені колядки та перший запис на телебаченні

Багато людей, згадуючи цей гурт, досі думають про «Рух». Саме так вони називалися після приїзду до Польщі. Однак перед тим гурт мав назву «Мандри» і здобув немалу популярність на Західній Україні. Коли музиканти вирішили записати перший альбом, до них приєднався Орест Ортинський. Запис можна було зробити на львівському телебаченні, де він працював. Орест, який мав на роботі інструмент, підмінив одного з відсутніх у той день музикантів – і йому запропонували долучитися до колективу.

Ті часи – кінець існування Радянського Союзу – були добрими для гурту. «Ми потрапили в ритм гарної української музики і мали дуже багато концертів», – згадує Мирон Мацьопа. Орест Ортинський розповідає, що люди, які весь час були під тиском російської культури та мови, почали відкриватися до чогось нового. Виникло багато колективів, які виконували пісні українською – тоді вони не обов'язково мали бути авторськими, достатньо було зробити аранжування народних творів. У той час Орест під впливом пісні Тараса Петриненка «Україна» написав твір «Всі ми родина». В обох ідеться про батьківщину і єдність народу.

До репертуару гурту потрапили й колядки, які в Радянському Союзі багато років також були заборонені. «Я пам'ятаю, як ходив з вертепом, а міліція нас постійно ганяла», – пригадує Мирон Мацьопа. «Мандри» підписували багато контрактів й виступали іноді навіть двічі на день, після зимових колядувань їм одразу доручали готувати програму на Шевченківські дні. За місяць такої інтенсивної праці можна було заробити 1000 тодішніх рублів. На телебаченні платили 130, у школі – ще менше. Але не фінансовий бік спонукав музикантів залишити свої основні роботи і зосередитись на творчості. Головним було те, що менеджери інвестували, але й вимагали професіоналізму. Музику вже не можна було поєднувати з роботою в штаті деінде.

«Рух» у бік Польщі

Потім, коли дороги з керівником «Мандрів» у музикантів розійшлися, вони вирішили створити новий гурт під назвою «Рух». І тоді почалися проблеми. Колишні менеджери просто сказали: «Ми занадто ризикуємо, просуваючи вас під іншою назвою». Паузу у виступах вдалося заповнити поїздками до Польщі. «Мій колега возив сюди ансамблі – в основному до Вроцлава та околиць, але нам запропонував поїхати на північ країни. Ми погодилися», – розповідає Мирон Мацьопа.

Після першої поїздки з'явилися наступні запрошення. Виступали переважно в Ольштині та околицях. Гурт запрошував місцевий відділ Об'єднання українців у Польщі. Тоді почали з'являтися й пропозиції грати на весіллях. До вересня 1991 року музиканти практично кожні два тижні їздили поїздом між Львовом та Ольштином або Ґуровом-Ілавецьким. Часом мали менш ніж пів години, щоб перейти з одного перону на інший з усією музичною апаратурою. «Ми тоді пережили тяжкий, але дуже файний час», – згадує Мирон Мацьопа.

Такими зусиллями музиканти завоювали публіку, причому не лише українську. Власник ресторану у Ґурові-Ілавецькому, почувши про цікавих музик зі Львова, вирішив ризикнути і запропонував їм грати на новорічній забаві. Вони погодилися, хоча не знали жодної польської пісні. Простіше було би співати англійською чи італійською, бо так вони виступали ще у Львові. Музиканти попросили знайомих щось наспівати і записати транскрипцію слів – так вони вивчили п'ять польських пісень. Організатор погодився, щоби вони співали також своєю мовою. Таким чином перша програма на польському заході складалася з приблизно трьох українських пісень та однієї польської. «Наша специфіка – ритмічна та швидка гра. Людям це сподобалося і виявилося, що слова були не такими важливими», – відзначає Мирон Мацьопа.

У нього є й інші цікаві спостереження щодо того, як публіка сприймає пісні – як-от твір «Зоря». Деяких знайомих мелодія твору захоплювала настільки, що їх не цікавив зміст. А інші навпаки – просили перекласти текст польською, бо відчували, що пісня розповідає про щось дуже емоційне. Починаючи виступати у Польщі, музикантам довелося якось «відпрацювати» позичені колонки, граючи безкоштовний концерт у парку, на який прийшло всього кілька людей. Через рік на організованих вперше Днях Ґурова-Ілавецького у цьому самому парку було вже море слухачів. «Це був початок ширшої діяльності, не лише у нашій громаді», – каже Орест Ортинський.

Зупинка в Ґурові

Орест Ортинський отримав пропозицію працювати в ґурово-ілавецькому українському ліцеї. Погодитися означало залишитися у Польщі – а решта команди мала би вирішити, що робити далі. Вони поїхали додому до Львова, подумали і повернулися. Кажуть, що в Україні у них не було перспектив.

У листопаді 1990 року до Львова приїхав гурт «Галичани», у складі якого були, зокрема, Володимир Козубель та тодішній директор української школи в Ґурові Мирон Сич. Два колективи почали успішно виступати разом. Тоді народилася також ідея щодо майбутнього «Руху». З Мироном Сичем музиканти домовилися, що приїдуть до школи і будуть вчити учнів грати на акордеоні, скрипці, гітарі чи цимбалах. А також наживо акомпануватимуть танцювальному ансамблю «Думка». У рамах такої співпраці вони не отримували зарплати, але мали візи і право працювати у Польщі. Гроші на проживання заробляли, виступаючи на весіллях.

Пампухи та сльози

Для людей із громади знайомство з гуртом стало також однією із перших нагод поспілкуватися з побратимами з України. Окрім виступів на весіллях, колектив почав давати дедалі більше концертів. Після них люди підходили, обіймали виконавців і дякували. «Пам'ятаю, що у Доброму Місті якась бабуся принесла нам на почастунок пампухи. Вона плакала і ми плакали. Дякувала за можливість почути сучасну українську музику», – розповідає Мирон Мацьопа.

Орест Ортинський згадує, що тоді ледь чи не в кожній хаті вони чули ті самі історії – про акцію «Вісла» і вивезення. Виявилося також, що багато мешканців Ґурова мали близьких родичів в Україні. Мирон Мацьопа відзначає: «Під час перших виступів я не міг зрозуміти, звідки тут стільки українців. Про акцію «Вісла» ми не знали, бо в Радянському Союзі таку історію не вчили. Пам'ятаю, що ми поїхали грати концерт до Пенцішева, а там українців – чи не все село. Люди підходили, плакали та розповідали про свої долі».

→

eprasa.pl 3b72ff74db

Назагал кар'єра гурту в Польщі почалася з народних та авторських пісень у естрадних обробках. Це нагадувало популярний тоді, простий і невимогливий стиль «диско-поло». І людям це сподобалось, під таку музику вони танцювали і співали.

Нова співпраця, виконавці та назва

Так тривало приблизно до 2000-х років, коли ансамбль залишили кілька виконавців. Скрипаль повернувся до України, а барабанщик перейшов до гурту «Горпина». Знову з'явилося запитання – що робити? Зрештою вирішили, що колектив працюватиме далі. На вакантне місце запросили Мирослава Барановського – гітариста з польського рок-гурту «Herkus Monte», а потім долучився ударник Вєслав Дудек. Мирон Мацьопа перейшов на бас-гітару – і в такій новій конфігурації колектив продовжив виступати. Тоді вирішили записати перший компакт-диск, запросивши до колективу Ренату Кузмяк (нині Завадзька). Серед співучої гурово-ілавецької молоді її вибрав Орест Ортинський. Дівчина привабила його досвідченістю, гарними музичними вміннями та енергійністю, яку повністю віддавала на сцені. «Ренаті нічого не заважало, вона весь час функціонувала на повному позитиві», – згадує Мирон Мацьопа.

З нею та з іншими новими членами команди гурт перестав виступати на весіллях, почав концертувати і знову професійно займатися музикою. Нові виконавці додали до фолк-стилю пісень трохи рок-звучання, що помітно вже у першому альбомі «Не забувай». Орест Ортинський називає цю музику «доброю, трохи романтичною і злегка роковою».

Схожий стиль має і наступний ювілейний альбом «15 років минуло». Записуючи третій диск – «Мрії» – ансамбль знову змінив назву на «The Ukrainian Folk». Це було пов'язано зі співпрацею з польським гуртом «Redlin». «Їхній менеджер запропонував нам записати збірку «Фолк-ритми світу», яка би містила польську, українську та ірландську музику. Кожен з нас мав виконати п'ять пісень. Тоді зміна назви була умовою участі в цьому проєкті», – пояснює Мирон Мацьопа. Музиканти знову ризикнули, але все вдалося – у рамах проєкту вони дали низку концертів на півдні Польщі. Утім, назву змінили ще й тому, що гурт дедалі частіше виступав саме для польської публіки. А тут, як відомо, назва «Рух» асоціюється не стільки з цікавою музикою, скільки з вуличним кіоском, у якому продають газети та цигарки.

Ще одна знакова подія в історії колективу – це чергова зміна солістки. Попередня виконавиця відмовилася від участі з сімейних причин, її замінила Наталія Сич. З гуртом вона працює вже четвертий рік. Тут знов став у нагоді досвід роботи Ореста Ортинського в ґурово-ілавецькій школі. Саме там він помітив талант Наталії та вміння працювати над репертуаром.

«Наталя дуже творча, вона не просто співає, а й додає до пісень своє «я». До того ж вона дуже добре знається на співі а капела і цікавиться джазом», – розповідає Орест. Тому на перших репетиціях дівчина не мусила особливо працювати над своїм вокалом. Часом музиканти співали на три голоси. Результати зафіксовані у найновішому альбомі «За потоком», де гурт вперше за свою історію грає з симфонічним оркестром і деякими запрошеними виконавцями.

Дочекатися ювілею

Попри те, що зараз багато творів «The Ukrainian Folk», зокрема й найновіших, можна послухати в інтернеті, гурт не планує відмовлятися від запису традиційних альбомів: бачить, що вони потрібні. Після концерту завжди хтось підходить, аби про це спитати. На Маланках у Канаді розходяться практично всі привезені матеріали. Тут ідеться передусім не про комерційний зиск: диск просто існує фізично та матеріалізує певний етап творчої праці. А вона, як підкреслюють музики, попри пройдені роки, і далі приносить масу задоволення. Репетиції та зустрічі зі своєю командою, робота у студії чи сотні кілометрів поїздок концертними трасами, навіть недоспані ночі, які даються взнаки у понеділок на роботі – без усього цього музиканти не уявляють життя.

Деякі цьогорічні виступи вже на початку карантину довелося скасувати. Як буде далі – невідомо, бо правила щодо масових заходів постійно змінюють. Поки що на День Незалежності України «The Ukrainian Folk» має запланований захід у Рибніку, куди їх запросила місцева українська громада та міська влада. Не відмовляються поки що і від ювілейного концерту, який планують перенести на наступний рік. Карантинні обмеження дадуть можливість краще підготуватися до цього свята, яке важливе і для музикантів, і для публіки. Зрештою, саме вона – найцінніша, а коронавірус можна і перечекати. ■

Наталя Сич та Мирон Мацьопа на сцені «Еколомії», 2019 рік

Григорій СПОДАРИК
Фото з архіву гурту

30-ліття ОУП

Редакційна нарада з кореспондентами газети (2003 рік)

Продовження з 4 сторінки

Саме це – виклик для редакції: знайти шлях до лемківської молоді, активної, зокрема, у краківському середовищі. Можливо, звернутися до них із конкретними пропозиціями. Насамперед потрібно зустрічатися з цими людьми і «бесідувати».

Шкода, що перестала виходити жіноча сторінка «Криниця», яку 28 років тому заснувала перша голова Союзу українок у Польщі, – вона спочатку друкувалася як окремий додаток меншого формату, а потім як 8-сторінковий повний формат в газеті. Саме «Криниця» спонукала жіноцтво висловлювати свою думку щодо важливих справ українців у Польщі.

ХАЙ ЖИВЕ 1 ТРАВНЯ!
Наше Слово
СВЯТО ТРУДОВОГО ЗВИТЯГИ

Окремо треба згадати, що «Наше слово» стало вартіснішим, коли у 90-х роках з'явилася сторінка «Свідчення». Люди, які десятиліттями мовчали, почали записувати і надсилати спогади про страждання у в'язницях чи таборах праці, до яких їх безпідставно запроторили у 40-х роках. Як доказ – надсилали до редакції документи.

До кінця світу та на один день більше

«Наше слово» існуватиме доти, доки хоча б один українець у Польщі говоритиме і читатиме рідною мовою. Тут надію вселяють українські школи та пункти навчання, які поглиблюють і утверджують національну та релігійну ідентичність серед молодого покоління. Важливо також, що ці учні знають кириличний алфавіт.

А разом з тим, хто хоче і вміє, – запрошуємо читати тексти «Нашого слова» в інтернеті. Там, мабуть, все частіше друкуватимуться матеріали, написані польською мовою. Інакше ті люди, які не вчаться в українських школах і не знають кирилиці, не стануть нашими читачами. Але це майбутнє.

Сьогодні газета виходить назустріч молоді, пропонуючи різноманітні матеріали, які пишуть високоосвічені автори. Треба тільки читати і розуміти специфіку української спільноти у Польщі. І наостанок: за прикладом перших редакторів і їхніх вдалих практик представникам «Нашого слова» слід організовувати у школах редакторські зустрічі.

Уся українська меншина відчуває зараз, що ми є своєрідним її віддзеркаленням. Ми передаємо усе, що відбувається в громаді, бо в іншому разі існування «НС» втрачає сенс. Від часу виникнення вільної України ми також присвятили багато уваги тому, що відбувається у незалежній державі. Іноді у розмовах із багаторічними нашими читачами відчувається – хтось вважає, що ми втратили баланс між головними темами, які нас цікавлять. Але про те, що діється в усіх закутках Польщі, де проживає українська спільнота (й автохтонні українці, і приїжджі з України, які гарно співпрацюють на культурно-освітній ниві, – останній приклад з Кошаліна), ми ретельно повідомляємо. Такого раніше не було. Сучасна техніка та доступ до інтернету дають кращі можливості для спілкування із громадою на місцях. Тому зараз ніщо, варте уваги читачів, не губиться у безвісті.

Мені здається, що ми наразі вичерпали історичну тему подій на Закерзонні у 40-х роках, бо вже мало що можна додати до сказаного раніше. Учасники тих подій відходять, свої свідчення передали нащадкам. Архівні матеріали зараз можна знайти і в інтернеті, чекаємо також на наступні книги, присвячені цій темі.

Щоби не казати, що ми зосереджувалися колись лише на історичних темах, варто зазначити, що у 90-х роках існувала також щомісячна «Молодіжна сторінка» та поетична платформа «Запис». Чи не варто було би час від часу давати у газеті голос поетам?

«Наше слово» та ОУП

Керівництво ОУП сьогодні займається переважно поточним адмініструванням організації. Міністерство внутрішніх справ та адміністрації запровадило багато процедурних вимог до роботи, фінансової звітності й Об'єднання, і редакції. Тому ОУП потрібен більший штат кваліфікованих працівників. На жаль, втілення таких мрій одразу блокують невеликі фінансові можливості.

Сучасні технології спонукають нас пришвидшувати роботу: час публікації нової інформації дуже скоротився. Однак наша традиційна паперова газета потрібна читачам і надалі – й буде потрібна, поки вони хотітимуть її читати. Маємо багаторічних постійних передплатників, і вони – наш найдорожчий капітал. Багато кому з них комфортніше тримати в руках друковані сторінки, ніж планшет чи телефон з мерехтливим екраном.

Будьмо оптимістами і тримаймося рідного – «Нашого слова».

Орест ЛОПАТА
Фото з редакційного архіву

eprasa.pl 3b72ff74db

Поет, який розгледів красу в трагедії Лемківщини

Єжи Гарасимович, що помер 21 серпня 21 рік тому, був талановитим митцем, справжнім і природним, писав гарно і вишукано, й залишився для нас краківським поетом, якого дуже любили в Кракові. Але він існував немовби в тіні польської поезії – і не тому, що на той час у Польщі були видатніші поети, а тому, що не був, як вони, співцем польського народу. А зовсім навпаки: найвідомішим був своїми віршами про лемків та час від часу заявляв, що почувається українцем. А отже, не міг зробити собі гіршої реклами в тодішній Польщі.

Лемки були для нього немовби замінником його невиразного українства, з яким він щоденно боровся до кінця життя.

Два боги рукою піднесеною
мене вітають,
і до котрого йти я не знаю.

Він з'явився в поезії, наче кольоровий метелик узимку на краківському Ринку, і – пурхав. Немовби переплутав зиму з весною, а високі кам'яниці навколо Ринку – з горами в Бескидах на Лемківщині. Його поезія про лемків і Лемківщину така прекрасна, що другої такої ніде у світі не існує. Можна порівняти її лише з картинами Никифора.

Часом, коли його українство вже аж надто дошкуляло йому й не міг від нього звільнитися, сам піддавався загальній атмосфері. Та вже за хвилю пригадував свого українського діда, який «босоніж ходив по снігу в Карпатах». Своїх доньок – Катерину і Ярославу, народжених від матері-польки, похрестив в українській греко-католицькій церкві. Сам теж за хрещенням був греко-католиком.

Був момент, коли – попри те, що наша дружба досягла апогею, – я був змушений доволі різко висловитися про його статтю про українських студентів, яких він назвав «бур'янами націоналізму» за те, що пришпилили собі до грудей синьо-жовті стрічки, мандруючи туристичними стежками в Бескидах. Хоча то вже був початок 80-х, коли комунізм дихав на ладан, але за таке все ще загрожувало навіть 15 років ув'язнення – таким був тоді в Польщі закон щодо українських символів, який не застосовується зараз, але з кодексів так і не вилучений.

Минуло зовсім небагато часу – може, кільканадцять днів – і він, наче й не було нічого, відвідав мене вдома разом з акторкою театру «Гротеск», розташованого у будинку на вулиці Скарбовій: «Петре, потребую української атмосфери. І вона теж потребує...». Пам'ятаю, що відразу, ще стоячи в передпокої, процитував йому уривок гломчанської (з мого села Гломча над Сяном) колядки:

...обізвався Гарасим,
що то є Божий Син,
і скочив по струнах,
сів си на двох конях...

Він попросив написати йому ці слова на аркуші паперу латинськими літерами. Я написав. Він сказав: «Тут, на цьому хіднику, одного листопадового дня я сім годин стояв – змерзлий та мокрий – і чекав на Омеляна (Мазурика), якого викрали таємні агенти й повели до готелю «Під трояндою» на другому боці вулиці (Флоріанської в Кракові – *прим. авт.*), сказавши мені йти додому й мовчати». (Як я пізніше дізнався, у цьому готелі була таємна квартира Служби безпеки.)

Наприкінці життя він намагався поліпшити свої стосунки з українцями, бо дедалі більше почувався самотнім у краківському товаристві разом з Мілошем і Шимборською, які цілковито розчавили його своїми Нобелями й немовби втоптали в краківську землю.

А він і далі не належав нікому й водночас належав усім потроху – і лемкам (особливо), і усім русинам (українцям), і полякам – найбільше.

Тож постає запитання: чи повністю належав лише поезії? Відповідь «так» була б великим перебільшенням. Він – Єжи Гарасимович, що називав себе Гарасимом, – увесь належав філософії природи.

Як сказати це по-іншому, зрозуміліше? Може, так: був немов оте яблуко – не райське, а те, що передчасно достигло, червиве, яке через черв'яка впало з яблуні й лежало на землі вже лише для ос і шершнів і про котре поет міг би написати вірш під назвою «Про поезію червивого яблука», а філософ природи – працю «Про філософію червивого яблука, яке було гарним, рум'яним, а тепер самотньо лежить під яблунею на землі». Неважливо, хто його з'їсть: маленький черв'ячок, оса або шершень, чи інша тварина. Врешті-решт, його може надгризти також і поет, перш ніж воно згниє. Адже мусить сповнити свою повинність щодо природи, філософії, світу й народів, і поезії теж. От як багато роботи має червиве яблуко. Чи хтось розмірковує над цим?

А чим відрізняється Лемківщина, що лежить, наче гнила колода в бур'янах на землі, від червивого яблука? Нічим. А може, відрізняється тільки словами у віршах Гарасима, адже на відміну від яблука гниє нікому не потрібна на землі разом з бур'янами. Але поет не буде плакати над ними, бо поезія — це не плакальниця. І пісень про спорохнявілу колоду, що лежить на землі, та про бур'яни, які восени гниють разом із нею, не співатиме, а от про живих – обов'язково.

А тим часом мертвий лемко лежить на столі в хижі. Гарасим іде до нього з останнім візитом, перш ніж його заберуть і неживого, як сосну або інше мертве дерево з лісу, відвезуть на лемківський цвинтар. Приніс йому букет диких квітів, щоб лемко востаннє понюхав квіти – як чудово пахне Лемківщина; але що з того – квіти живі, а лемко вже ні. Тож Гарасим відчиняє в хижі вікно та впускає всередину метеликів – гарних, кольорових, веселих. Нехай лемко востаннє натішиться метеликами. Відчинив вікно також для того, щоб лемко почув, як співають птахи на деревах. Але лемка метелики не тішать – стільки вже бачив їх у житті. На спів птахів теж не реагує. Завжди співали йому, і що з того, що співали. А Гарасим думає, що метелики й птахи – це щось особливе для лемка, як, наприклад, вівсяна адзимка. Та Гарасим помиляється, не знаючи, що лемко в тиші прислухається, чи вже співають йому панахиду.

Гарасим ніколи не забуде цих відвідин Лемківщини. Усе запам'ятає, навіть те, чого не було, як-от мертвого лемка й хижі. Були тільки бур'яни, які лемківську піч – уже холодну й мертву, зруйновану – обсіли, як ненажерливі мухи мертвечину. І листок запам'ятає, єдиний жовтий на дереві, на самому вершку крони. Серед тисяч зелених листків лише він один – жовтий, уже віщує осінь на Лемківщині. Чому Гарасим помітив його? Бо його очі були створені для того, щоб помічати такі «несуттєві дрібниці в природі».

Таким чином філософія природи зіграла на Лемківщині свою виставу лише для нього – для Гарасима, який перебуває тепер у Бескидах, де з гвинтокрила розсипано прах його душі, а з кістками й тілом перебуває в небі, де з дідусем-українцем сидять узуті на печі, а Пантократор – Володар і Суддя – ходить босоніж по небесному снігу. ■

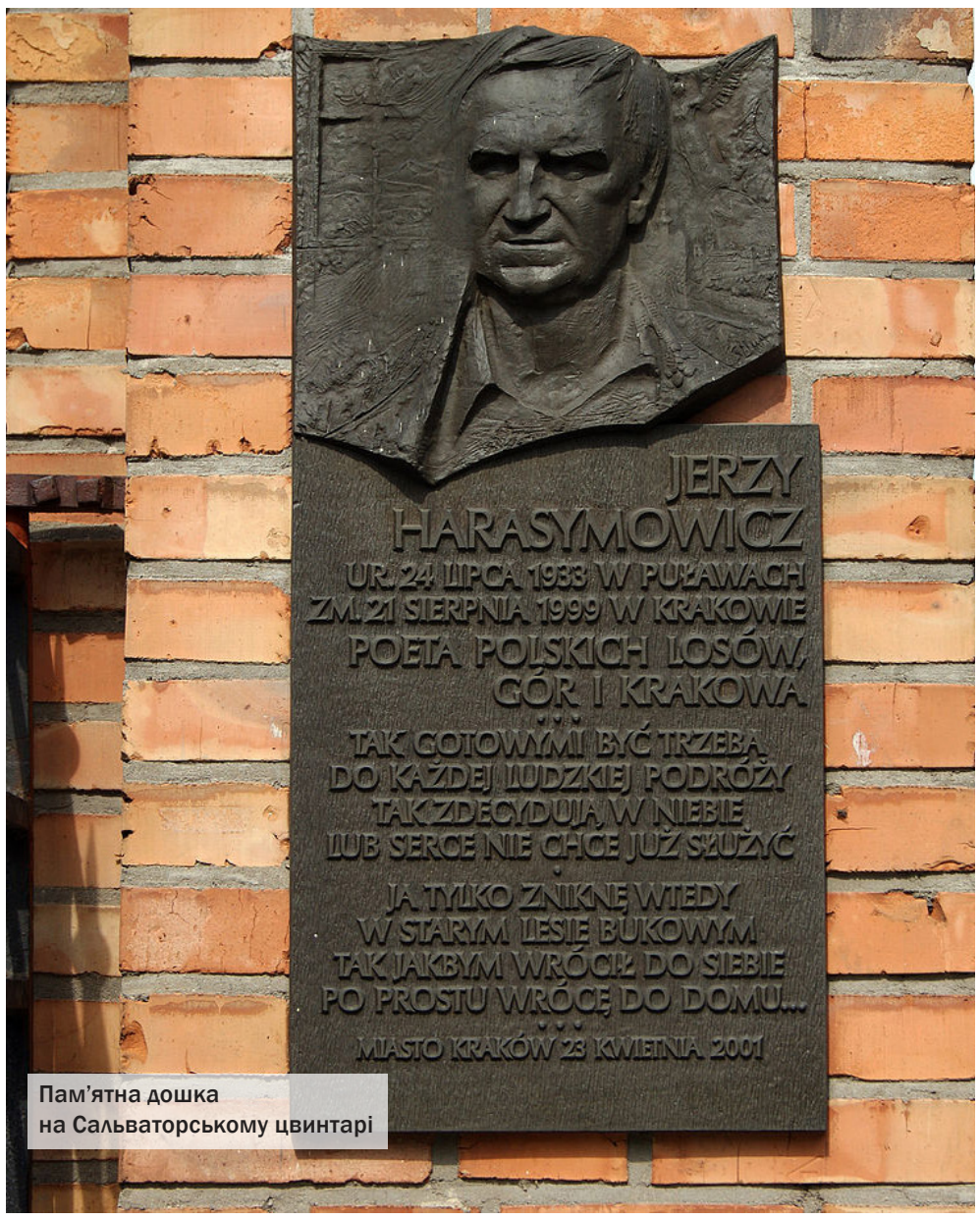

Пам'ятна дошка на Сальваторському цвинтарі

Петро СКРІЙКА
Фото з Вікіпедії

eprasa.pl 3b72ff74db

Історія

Американське турне Людини-гори

Окупація більшої частини українських земель Радянською Росією, яка тривала довгих 70 років, була одним із найважчих періодів української історії. Першочерговим завданням для українців стало збереження національної ідентичності. І спорт тут відігравав важливу роль. Так, слава про непереможного силача, майстра боротьби, «чемпіона чемпіонів» – Івана Піддубного гриміла по всьому світу. І як не намагався свого часу СРСР, а потім і його правонаступниця – сучасна Росія видати Івана Піддубного за російського спортсмена, нічого з цього не вийшло. Бо він сам неодноразово наголошував на українському походженні та презентував себе під час славнозвісного турне виключно як український спортсмен.

Іван Піддубний народився на Черкащині, мав козацьке коріння. Чоловіки роду Піддубних були всі кремезні. То й не дивно, що старший із 7-ми дітей – Іван від народження відрізнявся від однолітків непересічною силою. Односельчани розповідали, що юнак міг за роги нахилити до землі бика. А сам Іван пізніше зізнався, що знає тільки одну людину сильнішу за себе – власного батька – Максима Піддубного. Батько був не тільки прикладом наслідування для сина, але і його моральним авторитетом. Іван свято дотримувався настанов батька, який вчив не забувати свою родину та національне походження.

Виступаючи на чемпіонатах світу з боротьби (Іван Піддубний став шестиразовим чемпіоном) завжди презентував себе як українського спортсмена. Особливо показовим в цьому плані є його дворічне американське турне. Саме українська громада США влаштувала іменитому спортсмену теплий прийом та надала всебічну підтримку. А україномовна преса висвітлювала кожен крок Людини-гори (так часто на сторінках газет називали силача).

Нетиповий чемпіон

У Європі Піддубному не було рівних. Розширюючи свої, так би мовити, горизонти, вирішив підкорити заокеанські спортивні майданчики. Тому 28 вересня 1925 р. підписав піврічний контракт з чиказьким антрепренером (спортивним агентом) Джеком Пфефером і, 13 листопада того ж року, отримавши американську візу, вирушив до Сполучених Штатів. Ось як він описував подорож через Антлантику та перші враження про нову країну: «20 листопада 1925 р. я виїхав із Німеччини, сів на морський корабель «Дойчланд» в Гамбурзі, і 30 листопада прибув до Нью-Йорка. Мене зустріли менеджер та журналісти. Американські менеджери були дуже здивовані, коли дізнались про мій вік. В Америці існував закон, відповідно до якого професійні спортсмени, що досягли 38-ми років підлягають контролю медико-спортивної комісії, від рішення якої залежить право на подальші виступи. Звісно, мої 54 роки одразу привернули увагу медичної комісії. Отримавши дозвіл на тренування під контролем лікарів, я через 1,5 місяці прийшов на огляд комісії. Всім своїм виглядом, станом здоров'я та спортивною формою я переконав комісію, що відповідаю віку 40–42 роки. Так я отримав право виступати в США».

Утім, за океаном, довелося починати з нуля, адже відтепер боротися належало за правилами вільної боротьби. Французька або ж класична боротьба в Європі, для США була чужою. Мета класичної боротьби полягала у тому, щоб покласти супротивника на лопатки. При цьому заборонялись прийоми захоплення нижче пояса, підніжки або ж активне використання ніг у поєдинку. Натомість, правила вільної боротьби майже нічого не забороняли. В США сповідували принцип: чим видовищніше поєдинок – тим краще для глядача. Грубі прийоми викликали найбільше захоплення публіки.

▲ Іван Піддубний

Багаторазовому чемпіону Європи нічого не залишалось, як прийняти нові умови та готуватися до поєдинків. Після інтенсивних тренувань, скинувши зайвий пуд ваги, український атлет досконало опанував прийоми вільної боротьби. Варто сказати, що при антропометричних даних українця: зріст – 184 см; вага – 118 кг; обхват грудей – 134 см, біцепс – 45 см, передпліччя – 36 см, зап'ясток – 21 см, шия – 50 см, пояс – 104 см, стегна – 72 см, ікри – 47 см, Іван ні на день протягом життя, не припиняв тренувань. Так, він не палив і не вживав спиртного, дотримувався правильного режиму, щоденно загартовував організм ранковою гімнастикою, а протягом дня спарингувався з трьома різними спортсменами. Але не тільки фізична сила гарантувала перемогу у поєдинках. Піддубний був ще й розумним борцем, який розраховував власні сили й добре орієнтувався у можливостях суперника.

І така підготовка швидко приносить результати. Під натиском українця зазнають поразки за поразкою болгарин Дан Колов, канадець Джо Гешто, італієць Анжелло Тормаши, німець Еміль Фогель, ірландець Джек Томсон. Так, бій з останнім відбувся 8-го січня в приміщенні Вікторія-Холл в Нью-Джерсі. Зала вміщувала до 5-ти тисяч глядачів. До речі, квитки на поєдинки за участю Івана Піддубного розкуповувались миттєво. Так сталось і цього разу. Газета «Свобода», на сторінках якої детально висвітлювалось турне українця, повідомляла про поєдинок: «Томсон почав від нападу, але Піддубний скоро його примусив до оборони: за 14 мінут Піддубний його положив своїм звичним хопом. За другим разом Томсон лежав на лопатках за 8 мінут». Публіка влаштувала переможцю гучні овації.

Українсько-польсько-американське дербі

Протягом місяця майже безперервних боїв українець завоював визнання глядачів та повагу серед професіоналів «Нового світу». Так він підійшов до нового етапу в кар'єрі. Одним із найсерйозніших і разом з тим – найбажаніших для Івана Піддубного був поєдинок із поляком – Владиславом Збишком. Слава про непереможного поляка не давала спокою українцю ще в Європі. А от зустрітися судилось двом велетам уже в Сполучених Штатах. Про неабиякий резонанс в суспільстві та очікування від бою можуть свідчити публікації на сторінках нью-йоркської преси: «Іван Піддубний, український Одіссей, вправлявся вчора в Грецько-Американському Клубі. В цьому ж будинку знаходиться церква «грецько-православних євангелістів». В церкві є органи. Піддубний вправлявся в залі під органами. Він дихав так тяжко, що аж органи поверхом вище відгукувались. Піддубний бореться з Владком Збишком 18-го січня 1926 р. ввечері, і можливо, що йому буде досить тяжко зробити так, щоб Владек дихав так тяжко, як церковні органи». Боротьба атлетів викликала дійсно велике зацікавлення публіки, на боротьбу прийшло 15 тис. глядачів. Поєдинок тривав 1,5 години і закінчився досить несподівано, коли Іван Піддубний підняв Владека Збишка у повітря, перекинув через себе і повалив супротивника на лопатки.

Здавалось, ніхто не може перемогти українську Людину-гору. Навіть, поєдинок із місцевим чемпіоном з вільної боротьби, улюбленцем публіки – Джо Стечером, не похитнув позиції Івана Піддубного. Довго тривав процес перемовин перед самим боєм. І от нарешті, 1-го лютого 1926 р. на найбільшій спортивній арені Нью-Йорка це сталося. Їх двобій був дійсно напружений. Суперники не поступались один одному в силі та майстерності. Сильною стороною Джо Стечера були ноги – товсті, міцні і цупкі. Під час поєдинків він обвивав ними супротивників фактично «мертвою хваткою». А от українцю таки вдалося розчепити ноги американця, однак тільки Піддубний схопив Стечера за пояс і уже збирався перекинути через себе, як ноги супротивника знову оповили Людину-гору. Так жоден із борців протягом поєдинку не домігся суттєвої переваги. В результаті, судді віддали перемогу за очками, молодшому на 23 роки, Джо Стечеру. І це стало єдиною із 2000 поєдинків поразкою Івана Піддубного. Українець наполягав на реванші, на що отримав категоричну відмову американця.

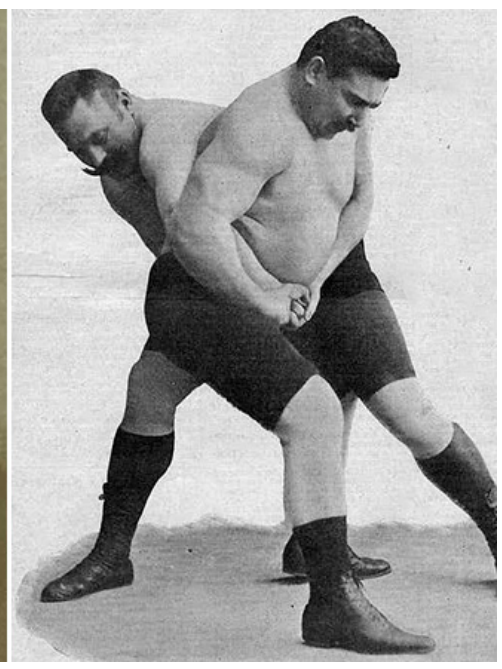

▲ Піддубний під час поєдинку

Секрет успіху чемпіона

Тим часом, інтерес до атлета не спадав. У 1927 році Іван Піддубний отримав титул «найкрасивішого чоловіка США». У травні 1927 р. він провів у Нью-Йорку серію блискучих поєдинків. А місцевий спортивний антрепренер Рудольф Міллер запропонував українцю укласти новий контракт терміном на пів року для участі в чемпіонатах, які відбудуться в Сполучених Штатах, у Великобританії, материковій Європі і навіть Новій Зеландії. Але ту угоду Піддубний не підписав, а від подальших закордонних гастролей відмовився. Крім того, за півторарічне турне в США спортсмен заробив гонорар у розмірі 500 000 доларів США. Однак отримати його він міг лише за однієї умови – прийняти американське громадянство. На це українець не погодився і повернувся додому.

Так закінчилось 1,5-річне турне української Людини-гори в Сполучених Штатах. Ніхто не зміг покласти його на лопатки. Непереможний борець залишив США влітку 1927-го на піку слави. Українська громада Америки вшанувала 20-річний ювілей спортивної кар'єри Івана Піддубного грандіозним концертом в Нью-Йорку в січні 1926-го. Окрім виступів відомих співаків та іменитих гостей, публіка з нетерпінням чекала на промову самого винуватця свята. Коли ж чемпіона попросили поділитися секретами свого успіху, він просто відповів: «Виходячи на сцену, я молюся за Україну. Тому й перемагаю!» ■

Стаття підготовлена за матеріалами архівів та інтернет-ресурсів.

Олена ГУМЕНЮК

Фото з сайту iprosvita.com

eprasa.pl 3b72ff74db

МІГРАНТИ

Вивчати мову та відновлювати почуття безпеки: як швидко адаптуватися до життя в Польщі

Психологиня Юлія Талаєва – про те, чому мігрантам важко призвичаїтися до нового середовища та як важливо не втратити власну ідентичність

За даними Міністерства закордонних справ Польщі, на території країни перебуває понад мільйон українських мігрантів. За статистикою Національного банку, 24% з них планують залишитися у Польщі на постійне проживання.

З якими психологічними труднощами стикаються ці українці та як впоратися з ними швидше – розповіла психологиня Юлія Талаєва, яка працює в Познані з мігрантами не лише з України, а й з Білорусі, Латвії, Казахстану та інших країн пострадянського простору. Юлія – психологиня та психотерапевтка з 13-річним досвідом, з 2019 року веде групу психологічної підтримки для мігрантів у рамах програми, організованої центром «Migrant Info Point».

Один корінь різних питань

До мене приходять із різними проблемами. Наприклад, із панічними атаками. Людина довго не може впоратися зі стресом на ґрунті переїзду, і в один момент це виливається у такі напади.

Або ж із депресією. Чи з відчуттям, що людина втратила себе і не знає, чим займатися.

Дуже часто приходять люди з проблемами у стосунках. Пари і сім'ї страждають у будь-якому випадку – якщо партнер лишається в Україні, вони пізнають труднощі стосунків на відстані. Якщо переїжджають разом – часто це також стрес, бо у кризовий період партнери потребують особливої уваги одне до одного. Кожен шукає підтримки, але не може дати її сам, бо проходить власні труднощі адаптації. Так з'являються різні претензії та конфлікти.

Пацієнти приходять і з дітьми. Я часто чую, що вони адаптуються до нових обставин легше. Я з цим не згодна. У дорослої людини є розуміння – чому вона сюди приїжджає, а з дітьми часто буває так, що їх просто примусили. Дитина не зовсім розуміє, для чого їй це потрібно. Через рішення батьків життя наймолодших членів сім'ї перевертається з ніг на голову, і з цим дуже часто у них, а потім і у батьків, починаються проблеми. У цей момент важливо зрозуміти, що потрібно йти за допомогою, і в цьому немає нічого поганого.

Корінь усіх цих труднощів я бачу у проблемах з адаптацією. Не завжди справа лише у цьому, але часто саме цей процес слугує спусковим механізмом.

Реакція на зміни

Нашому мозку насправді не дуже подобаються зміни. Все, що звичне та знайоме, стабілізує людину. А будь-яка переміна викликає стрес і вводить людину в процес адаптації.

Часто проблемою є те, що люди не розуміють самої суті поняття «стрес». Багато хто звик вважати, що це щось негативне. Насправді ж він не має знаку «плюс» або «мінус». Мозок сприймає будь-які зміни як стрес, неважливо – позитивні вони чи ні.

І тут ми потрапляємо в пастку, бо часто можемо не відслідковувати проблеми адаптації, не розуміти, що вони у нас є. Ми думаємо: «які там проблеми, я ж сюди приїхав для кращого життя» або: «тут більше можливостей». Люди наводять аргументи позитивні і резонні: чому їм тут краще. Вони не розуміють, як це взагалі може викликати стрес і що з ними відбувається, якщо раптом почала проявлятися депресія. Усе ніби так добре, є зміни на краще, і зарплата вища, і більша стабільність... Така ситуація пов'язана з тим, що ми не розуміємо: стрес – це реакція на будь-які зміни.

Опори стабільної психіки

Якщо говорити про проблему адаптації, проблема полягає у наступному: в Україні людина мала психологічні опори у вигляді різних контекстів свого життя. Наприклад, робота, сім'я, близькі люди, друзі, хобі, рідний дім, вулиці, до яких вона звикла. Усе це слугує своєрідним підґрунтям для психологічної стабільності.

Після переїзду всі ці опори втрачаються. Там була сім'я, а тут немає близького живого спілкування, доводиться робити це дистанційно. Вдома були друзі, тут їх уже немає, а нові ще не з'явилися. Або ж проблема роботи: на заробітки приїжджає одна категорія людей, для постійного проживання – інша. Саме переїзд найчастіше планують українці з вищою освітою, які вже чогось досягли, і їм дуже важко буває перейти з роботи за фахом на фізичну працю. А часто доводиться так робити, бо починати з нуля без знання мови у своїй сфері важко. Крім цього, в Україні залишився дім, у якому людина виросла або жила довгий час. Її пов'язує з цією домівкою відчуття безпеки і затишку, це була її територія.

Щоб успішно адаптуватися на новому місці, людині потрібно створити певну противагу того, що вона мала. Сформувати собі ці опори, які будуть її стабілізувати, давати почуття безпеки. Але зробити це не так просто, часто ми навіть не розуміємо, що нам це потрібно. Що це – речі, які нас підтримують. Тому, переїжджаючи, ми «зависаємо в повітрі».

Як швидше пройти адаптацію

Труднощі з адаптацією є у всіх. Аби їх побороти, потрібен час. Я зі своєї практики зробила висновок, що на це потрібно приблизно рік-півтора. Найчастіше саме у цей період виїжджають ті, хто адаптуватися не зміг. Але цей процес можна скоротити, а можна – розтягнути на роки.

У процесі адаптації людина проходить такі періоди: фаза ейфорії, фаза розпачу (депресивна), фаза становлення (виходу з депресії) та діяльна фаза (нове життя). Щоб пройти адаптацію швидше, спершу варто визначитися з цілями. Часто люди, приїжджаючи, мають ілюзорне уявлення закордону (фаза ейфорії). А потім, приблизно через рік, підводні камені стають більш видимими (фаза розпачу). У цей момент потрібно вирішити для себе, чого ви насправді хочете.

▲«Важливо і знайти себе тут, і не втратити власне коріння», – говорить Юлія

Якщо ви вирішуєте залишитися, варто робити все, аби якнайшвидше відновити свої опори (фаза становлення). Основою цього є вивчення польської мови. Без неї взагалі нічого не вийде. Без мови ви не заповните більшість пунктів, про які я говорила.

Одночасно з вивченням мови я би шукала спілкування. Також, навіть виконуючи спершу фізичну роботу, потрібно постійно робити кроки до мети, якої ви хочете досягти у професійній сфері. Вчити мову, писати резюме, надсилати його, ходити на співбесіди. Хай спочатку це не приносить результату – важливо, щоби людина відчула впевненість, аби вона знала, як це відбувається, які питання ставлять на співбесідах. Рано чи пізно робота, звісно ж, знайдеться.

Добре також мати хобі. Спорт і творчість розряджають стрес. А ще – це хороша нагода приєднатися до різноманітних клубів та розширити своє коло спілкування з людьми, що мають спільні з вами інтереси.

Вага (не)прийнятого рішення

Будувати опори та вивчати мову часто не хочуть люди, які до кінця не вирішили, чи прагнуть тут мешкати. Наприклад, вони приїхали «розвідати ситуацію» або підзаробити. Але у певний момент побачили, що тут їм нібито краще живеться, і почали думати над тим, аби лишитися. З іншого боку, їх може щось тримати в Україні, наприклад, сім'я.

Не хочуть адаптуватися також ті, що приїхали на заробітки – вони точно знають, що їм це не потрібно. І, в принципі, це правильно та раціонально. Такі люди не мають часу на спілкування, дружбу, знайомства. Вони, як правило, працюють з ранку до вечора і на вихідних. У них – режим виживання, їм потрібно просто пережити ці кілька місяців, заробити максимальну суму грошей і поїхати. Для них питання адаптації взагалі неактуальне.

А людина, яка хотіла би лишитися, але не поспішає вивчати мову та заповнювати інші пункти, про які ми говорили вище, – ще не ухвалила остаточного рішення. Тут у багатьох може спрацювати «блок»: через те, що одна нога там, а інша – тут, виникає своєрідний саботаж. Якщо людина так робить, часто справа у тому, що вона насправді не хоче тут жити. Або цього просто прагне її партнер, або вона приїхала через якісь зовнішні обставини, або їй просто страшно. Людина ніби й хоче, але у неї немає сміливості, впевненості в собі або підтримки. Через страх їй хочеться втекти в зону комфорту, назад додому.

Щойно людина зрозуміє, що хоче тут залишитися – вивчення мови і заповнення інших прогалин піде дуже швидко.

Бути собою

Аби асимілюватися, важливо також витримати баланс між тим, ким ти є, і середовищем, у якому ти живеш.

Перша крайність – приїхати сюди і триматися тільки своїх. Не контактувати з поляками, не вчити мову, не ходити в місця, де можна познайомитися з польською культурою. Звичайно, у такому випадку виникають великі проблеми з адаптацією. Це має сенс лише тоді, якщо людина приїхала на заробітки і потім планує повернутися до України.

Друга крайність – це втрата коріння. Мігранти настільки намагаються влитися в нове середовище, що відкидають те, ким є. Наприклад, принципово не зустрічаються і не спілкуються з українцями. Приховують своє походження, ідеально вивчають мову, аби навіть не було помітно акценту. Абсолютно не хочуть себе ідентифікувати зі співвітчизниками. Поводять себе як поляки, намагаються перейняти культуру, традиції і менталітет. Їх справді важко відрізнити.

Але правда полягає в тому, що тут ми ніколи не будемо своїми. Ніколи українець не буде поляком, це неможливо. Він не пройде той шлях, який проходить поляк від народження у своїй країні. Це як вдягнути костюм, який не пасує за розміром. Людині завжди буде в ньому дискомфортно, у глибині душі вона завжди відчуватиме, що знаходиться не на своєму місці.

Той, кому вдається зберегти баланс між цими двома крайнощами, як правило, дуже добре адаптується. Більше того – такі люди викликають найбільшу повагу у місцевих жителів. Не тоді, коли «граються у поляків», а коли з повагою ставляться до польської культури і разом з тим можуть збагатити спілкування своєю власною культурою. Це – найбільш позитивна модель.

Аліна КУВАЛДІНА
Фото авторки статті

eprasa.pl 3b72ff74db

РЕЦЕНЗІЇ ТА ОГЛЯДИ

Олександр Михед, **«Я змішаю твою кров з вугіллям. Зрозуміти український Схід»**. Київ: Наш формат, 2020. – 368 с.

«Легко полюбити Сан-Франциско, а ти спробуй Костянтинівку полюби»

Олександр Михед про український Схід

З початком війни Донбас опинився у фокусі сучасної української літератури: і художньої, і нон-фікшн. Така зосередженість заразом і полегшує шлях книги до читача, і ускладнює обговорення теми. Бо ж відомо: усі хочуть зрозуміти – звідки взялася війна, розшифрувати минуле, розплутати клубок, аби знайти початок нитки історії українського Сходу – відколи все вело до того, що маємо зараз? До таких авторів завжди – посилена увага: хто вони, чи достатньо розбираються у темі, якщо не походять з Донбасу, що пережили, якщо родом звідти; з ким вони говорили, на які джерела спиралися; чи не занадто спрощують історію, чи не надто ускладнюють; чи не приписують мешканцям Сходу тієї поведінки, яка насправді може бути характерна для будь-якого українця; чи не закріплюють міфи про «східняків», чи слушно намагаються в них розібратися, чи не применшують (або не перебільшують) відповідальності тамтешніх мешканців за початок війни, українців загалом – за стереотипне мислення про «Схід та Захід», будь-кого нині – за відсутність бажання заглибитися і розібратися у темі, і так далі, і так далі. Словом, тиску достатньо, а книгу про Донбас – особливо нон-фікшн – читатиме не один прискіпливий критик.

Цікавою у цьому контексті вийшла книжка «Я змішаю твою кров з вугіллям. Зрозуміти український Схід» Олександра Михеда, бо він, ніби намагаючись убезпечитись від подібних закидів, зміксував у ній різні досвіди, часи та голоси: історичні документи і свідчення, інтерв'ю з відомими митцями, що походять із Донбасу, та власні враження від подорожей Донеччиною та Луганщиною. На мій погляд – формат себе виправдав. Різносторонні, часом «клаптикові» і, може, на початку дещо заплутані враження людини «ззовні», яка приїхала на Донбас, урівноважують, тлумачать та увиразнюють інтерв'ю з релігієзнавцем Ігорем Козловським, письменниками Сергієм Жаданом, Оленою Стяжкіною та Володимиром Рафієнком, художниками Романом Мініним та Алевтиною Кахідзе. Досвід подорожей самого Михеда, особливо на початку книги, також великою мірою складається з прямої мови: нових знайомих, екскурсоводів, випадкових перехожих, таксистів і продавців – про життя, війну, декомунізацію і СРСР, вуглевидобувну промисловість – підвалину радянського міфу про Донбас, сучасну Україну та плани на майбутнє.

«Легко полюбити Сан-Франциско, а ти спробуй Костянтинівку полюби». «Закони про декомунізацію легко писати, але гроші на нову експозицію дати важко». «Пам'ятників у радянський час тут наставили. Забули тільки наповнити їх сенсом. Складається враження, що пам'ятники ставили за принципом: береш два, то бери ще якийсь».

«Головне завдання будь-якого міфу – він покликаний пояснювати (...) У тварини є страх, а в людини, на відміну від тварини, є страх і тривога. Страх вимагає від людини реакції: або бігти, або брати зброю, щоб захищати життя. Натомість тривога спирається на нашу уяву. Ми внутрішньо створюємо стрес, бо не знаємо, що буде завтра. Для того, щоб зняти напругу, нам потрібен міф», – говорить у книзі Ігор Козловський.

Натомість Алевтина Кахідзе:

«Чи існує донбаська ідентичність? І так, і ні. Що таке ідентичність? Це ж не герметична коробка. Ідентичність проявляється під час кризи, коли тобі кажуть: «Ти такий-то», а ти кажеш: «Ні, я не такий». Це не замкнутий процес, ідентичність мінлива».

А слова Сергія Жадана такі:

«На мою думку, особливої донбаської ідентичності не існує. Донбас у моєму розумінні — страшенно різний, немонолітний, розпорошений. І політично, і етнічно, і соціально. Це територія, на якій присутня велика кількість територій (...) Я наполягаю на тому, що замість «Донбасу» треба вживати слова «Донеччина» і «Луганщина». Ця земля варта своєї назви, кожна — своєї. Ця українська земля має право не зливатися в одне, дуже некорисне й загрозливе слово «Донбас». Тож маємо не шкодувати літер і часу».

Дуже різні думки – на які кожен із мовців має право і кожній з яких виділили місце у книзі.

Поїздки Олександра Михеда – і, власне, саме написання книжки – відбулися у рамах трирічного проєкту «Метамісто: Схід», яку проводила громадська організація «Ґараж Ґенґ». Олександр Михед – один із митців, що працювали у загалом шести містах Донецької та Луганської областей: Костянтинівці, Покровську, Добропіллі, Лисичанську, Сєвєродонецьку та Бахмуті. У кожне з них команда проєкту поверталася по кілька разів – не лише для розмов з місцевими активістами, істориками та просто пересічними перехожими, а й для, приміром, роботи в архівах. Так на основі джерельних документів, можна деконструювати, приміром, популярний радянський міф про Донбас як осердя промисловості – який стверджує, що шахти та заводи там з'явилися тільки з приходом більшовиків. Насправді ж задовго до них туди прибули вихідці із Західної Європи – не лише британці, представником яких був, певно, найбільш відомий нині Джон Г'юз (засновник Донецька), а й бельгійці (чиї підприємства потім відібрала радянська влада).

Або ж можна дізнатися про історію Марка Залізняка – фотографа-самоука, свідка практично усього XX століття: обох Світових воєн, Голодомору, колективізації. Він залишив після себе тисячі знімків, а ще – щоденники, матеріали з експедицій історика Дмитра Яворницького, якого він супроводжував, листи, рапорти військового писаря.

Або ж – цікавий факт: частину лемків депортовано з Польщі на український Схід, тепер у Бахмутському районі кілька сіл заселені лемками.

Або ж – історія лікаря Григорія Хайлова, який під час німецької окупації рятував поранених військовополонених та євреїв: навчав імітувати важкі хвороби, щоб люди могли залишитися в лікарні, видавав фальшиві документи. Проти нього вели слідство – але так і не зловили: його ніхто не видав.

Гадаю, книгу вже можна вважати вдалою, якщо читачеві після прочитання захочеться неодмінно поїхати і побачити ці міста Донеччини та Луганщини на власні очі, дізнатися про їхні історії більше. Мені – захотілося. ■

Оля РУСІНА

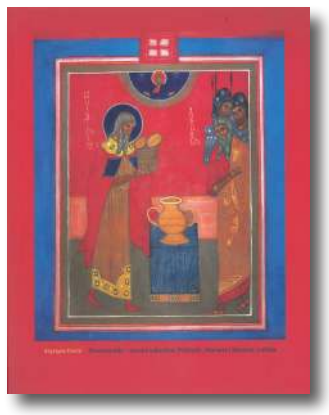

Krystyna Czerni, **«Nowosielski – sztuka sakralna. Podlasie, Warmia, i Mazury, Lublin»**, Białystok 2019. Wydawcy: Muzeum Podlaskie w Białymstoku, Samorząd Województwa Podlaskiego, Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Centrum Edukacji i Inicjatyw Kulturalnych w Olsztynie. – 338 str.

Юрій Новосільський та його розписи: північно-східна Польща

Мені до рук потрапила унікальна книга-альбом, головним персонажем якої є професор Юрій Новосільський. Видання містить кілька сотень фотографії робіт митця. Воно не буде доступне широкому коли читачів хоча б через те, що вийшло тиражем 1500 примірників – і це було ще минулого року.

Однак нам, українській громаді у Польщі, зокрема й спільнотам обох церков, через призму цього видання варто розглянути ширше кілька питань, вкотре поговорити про постать Юрія Новосільського та його творчий шлях митця-іконописця. Тим більше – наступного року минає 10 річниця його смерті.

Альбом авторства Кристини Черні «Nowosielski – sztuka sakralna. Podlasie, Warmia i Mazury, Lublin» («Новосільський – сакральне мистецтво. Підляшшя, Вармія та Мазури, Люблін»), згідно із заголовком, презентує цю сферу творчості митця лише у північній та східній Польщі, хоч ми знаємо про його успіхи і в інших регіонах країни – наприклад, розпис церкви у Білому Борі (Західнопоморське воєводство). В альбомі ж розповідається про Ґурово-Ілавецьке, Остре Бардо, Асуни, Байори, Венгожево, Кентшин (Вармінсько-Мазурське воєводство); Білосток, Городок, Міхалово, Клейники, Гайнівку, Орешково, Гродзиськ, Грабарку (Підляське воєводство), а насамкінець – про Люблін.

Перелік цих місцевостей показує титанічну роботу Юрія Новосільського та його заслуги перед церковними громадами цих регіонів Польщі. Наступного року треба гідно вшанувати пам'ять краківського митця-іконописця і пригадати людину, яка золотими літерами вписана у нашу історію після акції «Вісла».

Разом із політичною трансформацією у Польщі наприкінці 1980-х та на початку 1990-х років почався своєрідний «церковний бум». Українці на виселенні також почали відновлювати парафії. Однак будівельники церковних споруд тоді переконалися, що не сам будинок робить святиню святинею. Потрібні ще ікони та іконостас. Де їх було взяти? І тоді з'явився Юрій Новосільський. Звісно, був і альтернативний йому варіант, бо у різних польських музеях ще із часів акції «Вісла» зберігається багато українських ікон. Мабуть, найбільше – у музеї в замку в Ланьцуті неподалік Ряшева. Однак ці фонди були невпорядкованими та недоступними українській громаді – люди не могли навіть подивитися на ікони, не те що використати їх на місцях. На сайті музею читаємо: «Причина створення фонду церковного мистецтва у Ланьцуті – потреба збереження безцінних культурних пам'яток, які опинилися під загрозою зникнення внаслідок виселення українського населення зі Східної Польщі у 1945-му і 1947-му роках. Кілька десятків років свідомого нищення пам'яток сакрального мистецтва призвели до руйнації 330 церков із 650, що після II Світової війни опинилися на території польської держави».

У музеї зберігалося понад 1000 ікон та 300 старовинних книг, зокрема «Апостол», виданий львівською друкарнею Івана Федорова 1574 року. Частину з них повернули в місця релігійного культу, однак не всі. Допоміг Юрій Новосільський: завдяки його копіткій роботі ікони візантійського стилю знайшли своє місце на землях, що стали домівкою і поляків, й української меншини. Кристина Черні при цьому визнає, що творчість Новосільського здобула визнання серед вірян вже після його смерті.

Наші бабусі часто нарікали на те, що «вдома», тобто до виселення, у церкві були інші ікони. Окремі фрески митця замальовували чи знищували. Але тепер будівлі з розписами Новосільського стали популярними серед шанувальників сакрального мистецтва. Пригадую, я спершу теж дивувався, побачивши поєднання мистецтва східної та західної традицій, коли громада проводила роботи у колишньому євангелистському костелі в Ґурові-Ілавецькому. Однак із часом до особливого стилю Новосільського звикли.

Новосільський був хрещений у греко-католицькій церкві, виростав у лемківській традиції та серед карпатських ікон. Він завжди був відкритий до інших традицій та релігій, а особливо чутливим був до проявів нетолерантності та релігійних переслідувань. Одним із найболісніших спогадів його дитинства була – побачена звіддаля – пацифікація (урядова політика, спрямована на «втихомирення», асиміляцію етнічних меншин – *ред.*) Холмщини, широкомасштабна акція знищення церков Холмщини та Південного Підляшшя», – пише у книзі Кристина Черні.

Нині, за майже 10 років від смерті митця, залишається і надалі актуальною її фраза: «Сакральні роботи Юрія Новосільського ще чекають на визнання та відкриття. Ми не знаємо багатьох забутих, перемальованих або знищених творів художника».

В альбомі детально описані десятки, а може, й сотні робіт. Авторка ретельно пише про кожну місцевість та кожну ікону, наводить коментарі мистецтвознавців та духівників; книга багата на ілюстративний матеріал.

Аби завершити оптимістичним акцентом, у кінці видання Кристина Черні розповідає про людей, що зберігають живу пам'ять про Юрія Новосільського. Приміром, у Більську-Підляському це учні та випускники Іконографічного училища, яке заснував у 1991 році Леонтій Тофілюк. Сам він вважає себе учнем та спадкоємцем Новосільського, з яким був знайомий іще з 1960-х років.

Нехай 2021 рік стане і для нас роком краківського професора та іконописця. «Говорити про це варто ще й тому, що дедалі більше зростає усвідомлення – ми маємо подвійну грецько-латинську ідентичність. Не лише у Польщі, а й в усій Європі», – наголошує Кристина Черні. ■

Ігор ЩЕРБА

eprasa.pl 3b72ff74db

Дорогій жінці, мамі, бабусі і прабабусі, народженій в Улючі

З нагоди 85-ліття

Софії Холявки

міцного здоров'я, багато Божих ласк, радості на кожен день та довгих років життя бажають чоловік, діти, внуки і правнук

85-ЛІТТЯ

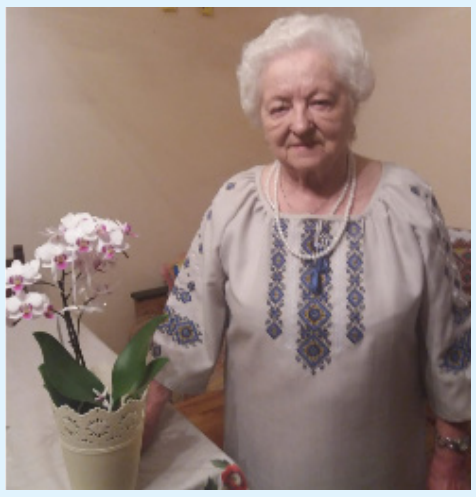

21 серпня наш парох отець Маріюш Дмитерко відзначає 15-ту річницю священства

Всечесний отче Маріюше, від щирого серця вітаємо Вас з ювілеєм!
Дякуємо Вам за молитву, працю на благо нашої парафії і жертовне служіння Богові та людям!
Нехай Господь опікується Вами, провадить Вас у всіх починаннях і дарує сили та здоров'я.

Вірні парафії Преображення Господнього у Білиці

«Пам'ять, яка об'єднує» – 2020

28 серпня (п'ятниця) 2020 р., с. Корчмин
Свято на честь Пресвятої Богородиці на польсько-українському кордоні
9.00 – молебень до Богородиці в церкві у Корчмині,
10.00 – панахида на цвинтарі в Кривиці,
11.00 – Служба Божа в церкві в Лісках,
панахида на могилі тих, хто загинув 23 березня 1944 р. в Лісках біля церкви,
12.30 – вшанування пам'яті о. Ріпецького на кладовищі в Лісках, перехід до с. Білосток,
13.00 – панахида на могилі воїнів УПА, освячення води у джерелі біля відпустового місця.

29 серпня (субота) 2020 р., с. Верхрата/Монастир
8.00 – панахида у Верхраті (кладовище),
10.00 – панахида на могилі у Монастирі,
12.00 – Свята Літургія на місці об'явлення Верхратської, тепер Крехівської Матері Божої.

Відійшли...

З великим сумом прийняли ми звістку, що після тяжкої хвороби 15 серпня у Варшаві помер

бл. пам. ГЕНРИК ВУЄЦ

польський політик, один з найвидатніших громадських діячів опозиції 70-х років, член Комітету захисту робітників (KOR), співорганізатор незалежних профспілок, посол Сейму РП та захисник прав людини. Але насамперед – шляхетна особистість, друг України та української меншини у Польщі.
14 серпня ми очікували нашого побратима Геня на акції «Полум'я братерства», яка проходила на Православному цвинтарі у Варшаві. Бракуватиме нам його підтримки, доброти та зичливості у вирішенні складних для нас справ. Великий жаль втрачати таку добру і мудру людину, яка віддано будувала вільну і толерантну Польщу.

Спочивай у спокою, Друже!
Сім'ї Покійного –
наші великі і щирі слова співчуття.

Об'єднання українців у Польщі
Редакція «Наше слово»

19 липня 2020 р. відійшов у вічність

бл. п. Василь Мацинський

довголітній член гуртка та управи ОУП в Тшеб'ятові, також член парафіяльної ради і церковного хору, де активно працював на благо місцевої громади. Щирий патріот, людина високих моральних і духовних цінностей, вірний читач «Нашого слова».
Покійного Василя проводжали в останню путь родина, парафіяни, численні друзі і знайомі.
Похоронні богослужіння відправляли о. Богдан Фецюх та о. Іван Ядловський.
Єднаємось у скорботі з
дружиною Іриною, дітьми Анею та Іваном, братом Андрієм з родинами.

Управа гуртка ОУП в Тшеб'ятові,
члени церковного хору та парафіяльна спільнота

Колишні мешканці села Тростянець і Грозова та їхні нащадки запрошують усіх охочих взяти участь у зустрічах у рідних селах.
Заходи відбудуться 12-13.09.2020.
Детальна інформація за номерами:
+48 609 271 201 – Богдан Патра (Тшеб'ятів),
+48 666 179 770 – Аліна Баціц-Салішевська (Слупськ).
Приїжджайте у рідне село!

Управи гуртка та відділу в Кошаліні Об'єднання українців у Польщі запрошують на популярно-наукову конференцію, яка відбудеться 28 серпня 2020 (п'ятниця) у публічній бібліотеці Кошаліна ім. Йоахіма Лелевеля, площа Полонії 1.
Програма:
16.00 – лекція «100-річчя польсько-українського союзу Пілсудського-Петлюри. Конспект та генезис» (проф. Роман Дрозд, Поморська академія в Слупську),
16.40 – лекції «100-річчя Варшавської битви» та «Генерал Марко Безручко, спільний герой польсько-більшовицької війни 1920 року» (д-р Марек Козубель, Інститут національної пам'яті у Варшаві).

11-12 вересня в Перемишлі в Народному домі відбудеться II Міжнародна наукова конференція ***«Українці та їхні сусіди впродовж століть: політика, економіка, релігія, культура і повсякденне життя».***
Детальну програму дивіться на сайті «Нашого слова».
Організатор – Українське історичне товариство у Польщі

Смерть бо через людину,
і через Людину воскресення мертвих.
Бо так, як в Адамі вмирають усі,
так само в Христі всі оживуть.
1 Коринтян 15:21-22.

Щирі слова підтримки та співчуття у тяжку для Вас хвилину після смерті дорогого тата, тестя і діда

бл. пам. Владислава Сокола

Мирославу і Стефанії Сокіл, а також усім близьким

передають друзі з українського ліцею в Ґурові-Ілавецькому

Наше Слово

Adres: Redakcja "Nasze Słowo", ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa,
tel.: prenumerata i reklama – tel./fax 22 677-88-10,
redaktor naczelny – 22 677-88-11, sekretarz redakcji – 22 677-84-46,
redakcja – 22 677-84-45.

E-mail: redakcja@nasze-slowo.pl, prenumerata@nasze-slowo.pl, ogloszenia@nasze-slowo.pl

Internet: www.nasze-slowo.pl

Kolegium Redakcyjne: Khrystyna Zanyk, Piotr Tyma, Paweł Łoza, Tetiana Daniuchenko, Anastazja Krawczuk, Daryna Popil.
Zespół redakcyjny: redaktor naczelny – Khrystyna Zanyk, **zastępca redaktora naczelnego –** Paweł Łoza, **sekretarz –** Tetiana Daniuchenko, **redaktorzy –** Igor Szczerba (Warszawa), Anna Winnicka (Koszalin), Grzegorz Spodarek (Kętrzyn), Katarzyna Komar-Macyńska (Przemyśl), **redaktor stylistyczny –** Olga Rusina, **redaktor techniczny –** Olga Michaluk, **prenumerata, reklama –** Łesia Korostatewycz.
Współpracownicy: Stefan Migus (Olsztyn), Janusz Bakunowicz (Bielsk Podlaski), Anastazja Krawczuk (Warszawa), Anastasija Kanarska (Lwów), Piotr Andrusieczko (Poznań, Kijów), Olesia Gieral (Lublin), Bogdan Tchórz (Górowo Iławeckie), Ludmiła Łabowicz (Białystok), Oksana Kulczewycz (Legnica), Igor Isajew (Warszawa), Jerzy Gawryluk (Bielsk Podlaski), Mikołaj Pipka (Przemyśl), Olena Humeniuk (Kijów), Kateryna Semchuk (Kijów), Adam Wiewiórka (Legnica), Daryna Popil (Warszawa), Oleksandra Iwaniuk (Warszawa).

Wydawca: Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7
03-614 Warszawa, tel.: 22 679-96-77, 677-88-05 (sekretariat),
22 677-88-06 (sekretarz Zarządu Głównego), fax: 22 679-96-95,
E-mail: zuwp@post.pl, sekretariat@ukraina.com.pl,
Internet: http://www.oup.ukraina.com.pl

Fotoskład: Redakcja „Nasze Słowo"
Druk: Drukarnia „Efekt". **Nakład** 2700 egz.
Pismo dofinansowano ze środków dotacji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji
Związek Ukraińców w Polsce Z.G., ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa

Konto bankowe dla wpłat w PLN, EURO, CAD:
47 1160 2202 0000 0000 5515 6292
IBAN: PL20 1160 2202 0000 0000 5515 6196
BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX
Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa
Konto bankowe dla wpłat tylko w USD:
IBAN: PL20 1160 2202 0000 0000 5515 6196
BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX
Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa

ISSN 0027-8254
9 770027 825207 34

Poglądy autorów publikacji nie zawsze są zbieżne z poglądami redakcji.
Za wiarygodność faktów odpowiadają autorzy.
Redakcja nie zwraca tekstów nie zamówionych oraz zastrzega sobie prawo ich redagowania, skracania i zmiany tytułów. Koresponduje z czytelnikami tylko na łamach tygodnika.
Rozpowszechnianie materiałów z „Naszego Słowa" wyłącznie za zgodą redakcji.

Za treść ogłoszeń i reklam redakcja nie ponosi odpowiedzialności.
„Nasze Słowo" dostępne jest w oddziałach Poczty Polskiej, w kioskach RUCH-u, w wybranych EMPiK-ach oraz w wydaniu internetowym www.eprasa.pl/news/nasze-slowo.

Prenumerata realizowana przez RUCH S.A.:
Zamówienia na prenumeratę można składać bezpośrednio na stronie www.prenumerata.ruch.com.pl
Ewentualne pytania prosimy kierować na adres e-mail: prenumerata@ruch.com.pl
lub kontaktując się z Centrum Obsługi Klienta „RUCH" pod numerami: 22 693 70 00
lub 801 800 803 – czynne w dni robocze w godzinach 7^{00} – 17^{00}.

eprasa.pl 3b72ff74db